

De Jongens uit de Smederij

door
Johanna

NIJKERK, G. F. CALLENBACH

DE JONGENS UIT DE SMEDERIJ

DOOR

JOHANNA

NIJKERK — G. F. CALLENBACH

I.

EEN ZWARE SLAG.

„Wel, wel! Wie had dat kunnen denken?”

„Wie had zóó iets verwacht?”

„'t Is niet te gelooven!”

„Zoo'n sterke man! Je zoudt gedacht hebben dat hij wel honderd jaar zou geworden zijn.”

„Die arme vrouw!... Wat moet ze beginnen met haar drie jongens?”

Overal waar op dien morgen menschen bijeen waren, hetzij in de huizen bij een kop koffie, of in de winkels, of op de straat, kon men deze en soortgelijke uitroepen hooren. Zij golden Jan Klip. Wanneer aan iemand uit het dorp O. was gevraagd: „Wie is hier de sterkste en kloekste man?” dan zou zonder aarzelen het antwoord geluid hebben: Jan Klip, de hoefsmid.

Ja, hij was een reus van een kerel: breedgeschouderd, een hoofd uitstekende boven de andere mannen van het dorp. Zijn uiterlijk teekende levenskracht en gezondheid, en zijn gespierde armen zwaaiden den zwaren smidshamer alsof het kinderspeelgoed was. Vermoeidheid en afmatting, hij lachte er om; hij wist niet wat dat was. En nu had een krankheid van slechts drie dagen die ijzersterke gezondheid verwoest, die krachten verbroken. Als een oude reuzeneik was de kloeke man neergeveld. Indien ooit, dan werd aan hem gezien de

waarheid van de Psalmwoorden: „De dagen des menschen zijn als het gras. Gelijk een bloem des velds, alzoo bloeit hij. Wanneer de wind daarover is gegaan, zoo is zij niet meer en hare plaats kent haar niet meer.”

Ieder, die van het onverwacht en treffend sterfgeval hoorde, voelde zich ontroerd en verslagen. Zulke tijdingen zijn dan ook wel geschikt om een mensch de broosheid en onzekerheid van het leven te doen erkennen.

Bracht het sterven van Jan Klip ontroering en verslagenheid teweeg zelfs bij hen, die hem niet zoo van nabij kenden, hoeveel te grooter was de verslagenheid van zijn arme weduwe en haar drietal kinderen! Verbijsterd en als gebroken zat de smidsvrouw neder. De zon van haar aardsch geluk was plotseling ondergegaan. Het was nacht voor haar geworden. In den nacht echter flikkeren aan den hemel Gods lichtende en vriendelijke sterren; en in den donkeren nacht, die thans voor de weduwe was aangebroken, schitterde eveneens een vertroostende ster, en dat bewaarde haar voor bezwijken. Het bange lijden, de angst en de spanning van de laatste drie dagen, het groote verlies, de zorgen voor de toekomst, dat alles verloor iets van zijn bitterheid, als de diepgeschokte vrouw aan dat ééne liefelijke gezegende oogenblik dacht, toen haar man voor een oogenblik zijn bewustzijn terugkreeg en haar aanzag met een glans in de oogen, die niet van deze wereld was. „In het Huis mijns Vaders zijn vele woningen,” had het zacht van zijn lippen geklonken. „Hij heeft mij daar plaats bereid. Ik zal zijn, waar Hij is. Hij zal u en de kinderen niet verlaten, lieve vrouw! Hij zal alles wèl maken. Vertrouw dáárop!” Dat was alles wat hij gezegd had; maar was het niet genoeg om de zwaar beproefde te troosten? Onuitwischbaar zouden die woorden in haar hart geschreven blijven staan.

Den dag na de begrafenis werd de smederij weer geopend. Het vuur vlamde weer op; het groote vuur, waarin het harde zwarte ijzer buigzaam en eerst rood

en daarna wit gloeiend werd gemaakt. Het geluid van den hamer werd weer gehoord; de boeren kwamen weer met hun paarden, om ze te laten beslaan en alles ging oogenschijnlijk weer evenals te voren. Maar het was een andere hand, die het vuur verzorgde en den hamer zwaaide; en het was een andere stem, die de klanten toesprak en de ongeduldige weerspannige paarden tot rustig stilstaan dwong. De broeder van vrouw Klip was gekomen en zou de smederij besturen, totdat Klaas, de oudste van hare drie jongens, groot en sterk genoeg zou zijn om zijns vaders plaats in te nemen. „Dat is een echte jongen om smid te worden,” meende men. En terecht. Klaas geleek sprekend op zijn vader, even breedgeschouderd en groot en sterk; daarbij even werkzaam en ijverig. Ja, het had er alles van, dat hij zeer spoedig Moeders steun en kostwinner zou kunnen zijn. Binnenkort zou hij de school verlaten en als leerjongen bij oom Piet in de smederij komen. Wat zou hij zijn best doen! Binnen een jaar of vijf zou hij, als alles wat meeliep, zijns vaders plaats hebben ingenomen.

Roelof, die op Klaas volgde, was een heel andere jongen. Hij had niets van dat stoere en flinke van zijn vader en broeder, en gevoelde ook heel geen lust in zwaren handenarbeid. De smederij, die altijd Klaas' geliefkoosde speelplaats was geweest, had hem nooit bekoord. Hij hield van boeken en van leeren.

Timotheüs, bij verkorting „Timpie”, was de jongste van het drietal, een woelig en druk kereltje. Deze was nog slechts acht jaar oud, toen zijn vader stierf. Misschien zou hij later óók in de smederij komen. Maar hij was nog zoo jong; men kon daarvan dus nog niet veel zeggen. Het kon alles zoo heel anders gaan dan men zich had voorgesteld.

II.

DE JONGE BAAS.

De Meimaand was aangebroken. Klaas Klip had de school verlaten. Wanneer het winter werd, zou hij de avondschool nog bezoeken. Hij kon nu flink lezen, rekenen en schreef een goede hand. Ook bezat hij een zekere hoeveelheid aardrijkskundige en geschiedkundige kennis, maar hij kon altijd nog wel wat meer leeren. In de lange zomerdagen echter zou hij van den vroegen morgen tot den laten avond in de smederij zijn, om de eerste beginselen van het vak te leeren, onder leiding van oom Piet. De jongensblouse had hij afgelegd en droeg nu een blauwen werkkieel.

Klaas deed zijn uiterste best en pakte alles flink aan. Hij was er trotsch op, als het hem gelukte een stuk hard ijzer zacht en week te maken, of als hij een paard beslaan mocht. Het was of het zware werk hem krachtiger maakte en of hij in weinige weken reeds een paar jaar ouder geworden was. Vijf jaar wel neen, veel minder tijd zou er noodig zijn, eer hij heel alleen, zonder hulp van oom Piet, de gansche zaak zou kunnen drijven, meende hij.

„Hij is mij wel wat al te parmantig en kon best een paar toontjes lager zingen,” vond oom Piet. „Een jongen van veertien jaar, die pas komt kijken, behoeft niet te meenen, dat hij alles al kan. Hij komt overal zijn neus insteken, pakt alles aan en zou mij wel graag op zij zetten. Ik moet oppassen, dat hij mij niet de baas wordt.”

Oom Piet had geen ongelijk. Al gevoelde Klaas zich gezond en sterk; al was hij wakker en ijverig, al wenschte hij ook nòg zoo vurig om éénmaal zijns vaders plaats in te nemen en voor zijn moeder den kost te verdienen, nu was hij toch nog slechts een knaap, die

schier alles leeren moest en wien alle ervaring ontbrak. En eigenwijsheid is maar al te vaak een belemmering om de ware wijsheid te verkrijgen.

Ja, Oom had gelijk! En de goede man had dikwijls reden om zich te ergeren en zijn neefje op zijn plaats te zetten. Had Klaas zijn flinkheid en zijn ijver uitsluitend gebruikt, om zich in zijn vak te bekwamen, dan zou dat voor hem een geluk geweest zijn en het zou zijn leermeester heel wat ergernis bespaard hebben. Maar hij bemoeide zich maar al te graag met dingen, die hem *nu* nog niet aangingen en die zijn oom alleen moest afhandelen.

Dikwijls kwamen er boeren om over werk te spreken en dan was Klaas er als de kippen bij. Zijn werk liet hij dan in den steek; en als oom Piet niet in de nabijheid was, begon hij met hen over het werk, dat gedaan moest worden, te spreken. De meeste boeren waren zoo verstandig om aanstonds naar zijn oom te vragen en hem te doen gevoelen, dat zij hem nog te jong vonden om over ijzeren roeden van hooibergen en ander smidswerk te spreken. Maar wanneer het over kleinigheden liep, en Klaas dáár zoo wijs over redeneerde, dan noemden enkele klanten hem wel eens lachend „den jongen baas”, en *dat* hoorde hij graag.

Meer dan eens hadden er kleine botsingen plaats tusschen Oom en Neef, want Klaas bemoeide zich niet alleen, als hij kans zag, met de besprekingen over bestellingen; maar hij wilde ook wel eens werkjes probeeren, die nog boven zijn kracht gingen.

„Alles op zijn tijd, jongen! Laag bij den weg beginnen,” zei oom Piet dan. Maar Klaas meende dat Oom hem met opzet klein wilde houden, als hij zoo sprak, omdat Oom bevreesd was, dat zijn neefje hem boven het hoofd zou groeien. „Ja *dat* is het,” overlegde de jongen. „Maar ik laat me niet in een hoekje dringen door hem. Ik ben toch „de jonge baas”.

III.

EEN STOFJE OF EEN MUGJE.

„Neen, Klaas! dat is nog te zwaar voor je, jongen! Laat *mij* dat doen,” sprak oom Piet op zekeren avond, toen Klaas een vervaarlijk groot stuk ijzer wilde gaan bewerken. „Daarenboven is het nu toch ook al te laat om met dat nieuwe werk te beginnen. We zullen het tot morgen laten rusten, en dan kun je er mij bij helpen.”

Ooms onderhandeling werd hier afgebroken, want er kwam iemand om hem te spreken, en Klaas dacht: „Wat? ... Te zwaar voor mij? Dat zult u eens anders zien, oom Piet! Ik hoop dat u een poosje opgehouden wordt en dan zullen we eens kijken, welk gezicht gij zetten zult, als het werk van avond nog kant en klaar komt. Morgen ik hem helpen? Neen, Oompje! dan zal het klaar zijn!”

Klaas wakkerde het vuur aan en onder het fluiten van een vroolijk deuntje bekeek hij het stuk ijzer en overlegde hij, hoe hij het aan moest pakken. Met inspanning van al zijn krachten ging hij nu aan het werk.

Natuurlijk hoorde zijn oom dat en riep hem toe: „Klaas, je zult er niet aan beginnen, hoor je! Dat is geen werk voor een jongen!” Klaas zag hoe oom Piet daarna zachtjes iets tot den boer zeide, die met hem aan het onderhandelen was, en hoe beiden daarna lachend naar hem keken.

Dat was te veel voor onzen Klaas, en hij begon er duchtig op los te hameren, misschien nog wel wat harder dan noodig was. „Ze zullen zien, dat ik niet met me laat spotten en dat ik me niet als een kleine jongen laat behandelen,” dacht hij.

De beide mannen konden elkander onder het vreeselijk lawaai, dat Klaas maakte, niet verstaan. Daarom gingen ze maar even buiten staan. Daar konden ze beter over de zaken spreken.

Opeens hield het gehamer op en oom Piet keek achter zich, om te zien of Klaas ook soms naderbij kwam om zich in het gesprek te mengen, zooals hij wel meer deed. Neen, Klaas stond nog op dezelfde plaats, vlak bij het vuur. Zijn arm was zeker vermoeid van het hameren en nu stond hij even uit te rusten. Oom Piet glimlachte. De jongen was vermoeid. Het werk was ook te zwaar voor hem. Hij zou dat moeten ondervinden en het weldra opgeven. Dat kon niet anders. Doch, daar ging de hamer weer. Nu echter klonken de slagen onzeker en onregelmatig. Er kwamen lange tusschenpoozen, en eindelijk hield het geluid geheel op.

De boer ging weg en oom Piet trad verstoord op Klaas toe.

„Ik heb je immers gezegd, dat je het tot morgen zoudt laten staan, Klaas!” zei hij. „Het bevalt me niet, als je aan iets begint, dat ik je niet opgeef.”

Oom Piet verwachtte tegenspraak, maar er kwam geen enkel woord. Tot zijn verwondering liep de jongen opeens weg, regelrecht naar de keuken, waar de pomp stond. Daar maakte Klaas zijn zakdoek nat en drukte dien tegen zijn oog. Hij was niet kleinzeurig; maar zijn oog deed hem zóóveel pijn, dat hij daardoor zijn werk in den steek gelaten en Ooms vermaning niet beantwoord had. Er was onder het smeden een klein stukje gloeiend ijzer in zijn oog gesprongen.

„Ik zal het goed uitwasschen met koud frisch water,” troostte Klaas zichzelf. „Dat zal helpen. Kom, het zal zoo'n vaart niet loopen. Iedereen krijgt wel eens wat in zijn oog en dan gaat het er vanzelf wel weer uit.”

En Klaas bevochtigde zijn zakdoek telkens opnieuw en wiesch daarmede zijn oog wel een kwartier lang.

Eindelijk kwam Timpie hem roepen voor het avond-

eten. „Wat wasch je je van avond lang, Klaas!” merkte de kleine jongen op. „Ik heb je al zoo lang hooren pompen. De boterhammen staan klaar en ze zitten allen aan tafel. Heb je van avond zoo'n vreeselijk vuil werk gehad, Klaas?”

„Neen Timpie! maar er is, geloof ik, een mugje in mijn oog gevlogen. Dat wil ik er uitwasschen, weet je, want het hindert me zoo. Zeg maar dat ik dadelijk kom.”

Klaas hield nu op met wasschen en besloot den natten doek verder tegen zijn oog te houden, in de hoop dat daardoor langzamerhand het stekende pijnlijke gevoel wel over zou gaan.

Vrouw Klip was na den dood van haar man zeer spoedig ongerust. De geringste klacht van de kinderen maakte haar beangst en bezorgd. Zij had zoo droevig ondervonden, hoe een ernstige krankheidsoms een onbeduidend begin heeft. Wie had kunnen denken, dat de hoofdpijn en de moeheid, waar haar man over klaagde, de voorboden waren van de krankheid, die hem zoo spoedig ten grave gesleept had? Klaas had die bezorgdheid van zijn moeder wel opgemerkt; die groote bezorgdheid, wanneer een der kinderen ook maar de geringste klacht uitte, of wanneer een van hen wat stiller was dan gewoonlijk. Hij rekende het tot zijn plicht om zijn goede lieve moeder, die toch al zooveel te dragen had, zooveel mogelijk te sparen. Zij mocht volstrekt niet merken, dat zijn oog hem zulk een pijn deed en daarom kwam hij zoo vroolijk mogelijk binnen. Maar hij hield het natte doekje toch tegen zijn oog gedrukt, want het was hem niet mogelijk het oog open te houden.

„Wel jongen, wat moest je toch zoo lang in de keuken doen?” vroeg juffrouw Klip.

„Wasschen, Moeder; wasschen! Ik geloof dat je van niets zoo vuil wordt als van smidswerk. En ik ben nog zoo laat bezig geweest. Maar nu ben ik zoo schoon als

een hoentje," antwoordde Klaas en hij trachtte zijn stem zoo luchtig en vroolijk mogelijk te doen klinken.

„En waarom houd je je oog zoo vast?"

„U denkt zeker, dat ik bang ben het te zullen verliezen?" lachte hij. „Moedertje, Moedertje, wat gekke gedachten! Het is niets, hoor! Er is een stofje of een mugje of zoo iets ingekomen. Ik weet het zelf niet. Ik houd er maar een nat doekje tegen; dat is er zoo goed voor, hoorde ik vandaag iemand zeggen, die ook eens een mugje in zijn oog had gekregen, dat er niet uit wou."

„Laat mij eens kijken, Klaas! Misschien kan ik het mugje of stofje, of wat het is, er wel uit krijgen."

„Nee, Moeder, laat maar zitten. Ik geloof dat het er niet meer in is. Maar weet u, wát? Wil u iets om het lapje binden, dat het vast blijft zitten en ik mijn hand er niet maar al aan hoef te houden? Doe u dat, als je blijft, en dan zal het verder wel schikken. En geef me dan toch gauw een paar boterhammen, want ik heb een honger als een paard, dat een halven dag gedraafd heeft."

Moeder deed wat Klaas gevraagd had. Zij bond een doekje om zijn hoofd en gaf hem een paar boterhammen, en Klaas had onder het eten het hoogste woord. Maar hij voorkwam daardoor niet alleen Moeders bezorgde vragen, doch trachtte daarmede ook zijn eigen onrust tot zwijgen te brengen; want . . . dat oog; o, dat oog!

„Hoe gaat het nu met je oog?" vroeg zijn moeder toch een enkelen keer tusschen al zijn druk gebabbel door.

„Best, Moedertje, best! Ik lijk vanavond wel half een blindemannetje met mijn doek."

Arme jongen! De pijn was erg genoeg om hem angstig te maken. Toch vermoedde hij nog niet dat zijn scherts droevige werkelijkheid worden zou.

KLEINGEMAAKT.

Klaas was het verdere deel van den avond druk en vroolijk. Zoolang Timpie nog beneden was, maakte hij allerlei grapjes met hem; en toen de kleine jongen naar bed was gegaan, had hij nog allerlei verhalen te vertellen, die oom Piet in het lezen en Roelof in het maken van zijn schoolwerk hinderden. Om beurte hoorde Klaas van die twee dan ook gedurig het verzoek om zich een beetje bedaard te houden. Het liep zelfs zóó erg, dat Roelof de verzuchting slaakte: „Ik kom nooit klaar met mijn werk, als je nu niet ophoudt.”

Klaas bereikte zijn doel. Niemand vermoedde eenig bezwaar, ook zijn moeder niet. Wel keek zij een keertje meer dan anders naar hem en vroeg zij hem van tijd tot tijd: „Wel, Klaas, hoe is het met je oog?” Dan antwoordde de knaap luchthartig: „O best, Moedertje. Het lapje kon er nu wel weer af; maar omdat ik toch gauw naar bed ga, zal ik het er nog maar op laten zitten.”

Toen het tijd was naar bed te gaan, ging Klaas fluitende de zoldertrap op naar zijn kamertje, dat hij met Timpie deelde. De kleine jongen sliep al gerust, toen zijn broer boven kwam. Klaas ging niet zoo spoedig naar bed als anders; hij moest eens goed naar zijn oog kijken. Hij maakte den doek los en keek in het spiegeltje. O, wat schrok hij! Het oog zag vuurrood en was erg ontstoken. Gelukkig, dat hij het zijn moeder maar niet had laten zien. Zij zou rust noch duur hebben gehad. Nu zou zij ten minste geen onrustigen nacht hebben, overlegde hij; wat behoefde dat ook! Het kon morgen immers toch wel veel beter zijn. Kom, hij zou beproeven te slapen. Het lapje nog eens goed nat gemaakt en dan zou het wel schikken.

Ach neen, het schikte niet. Zoo af en toe sluimerde Klaas wel even in, maar gedurig werd hij wakker door de pijn aan het oog. Dan stond hij op om het weer nat te maken. Voor een oogenblikje gaf dat wel verlichting, maar gedurig begon het weer te steken. Hij voelde zich nu werkelijk ongerust worden en begreep dat hij het niet langer voor zijn moeder verborgen zou kunnen houden, dat zijn oog ernstig bezeerd was.

„Ik weet wat,” bedacht hij. „Ik zal heel vroeg opstaan, ongemerkt het huis zien uit te loopen en op zijn spreekuur naar den dokter gaan. Die zal wel raad weten.”

Dat vooruitzicht gaf den jongen weer wat moed en deed zijn onrust wijken. Hij verlangde nu maar naar den morgen; en hoewel de nacht niet lang was, zoo scheen het hem toch heel lang toe, eer het begon te schemeren.

Eindelijk werd het wat lichter; maar wat kropen de morgenuren toch langzaam voorbij; en wat duurde het lang, eer hij beweging hoorde! De vogels en de kippen, ja, die waren vroeg bij de hand. Bij het eerste flauwe morgenlicht hoorde hij de vogels al zingen en fluiten en de hanen al kraaien; maar het duurde lang, eer de menschen wakker werden. Maar eindelijk hoorde hij toch deuren opengaan en het geluid van voetstappen van mannen, die vroeg op hun werk moesten zijn, en spoedig daarop begon ook in huis alles te ontwaken. Roelof het eerst. Die was altijd vroeg wakker en ging zijn werk maken en zijn lessen leeren. Spoedig daarop hoorde Klaas oom Piet in de smederij en zijn moeder buiten aan de pomp. Toen zag hij Timpie zich bewegen en zijn oogen uitwrijven. Nu kon hij zich wel aankleden en zou hij trachten ongemerkt het huis uit en naar den dokter te gaan.

Als er 's morgens vroeg geen werk in de smederij was, ging Klaas wel eens even buiten kijken en liep hij ook wel eens een eindje de straat op. Dat kon hij nu

óók wel doen, zonder dat het iemand opviel. Was hij maar eenmaal zóó ver, dan was hij ook spoedig genoeg bij den dokter.

Het viel hem alles mee dien morgen. Hij kwam niemand tegen, toen hij naar de smederij ging. Er was op dat oogenblik geen werk en zoo kon hij dadelijk de straat oploopen. Het was nog te vroeg voor het spreekuur, maar hij schelde toch maar vast aan bij den dokter en verzocht of hij in de wachtkamer mocht blijven, tot hij bij den dokter binnengelaten kon worden.

De dienstbode liet hem binnen en hij troostte zich onder het lange wachten met de gedachte, dat hij het eerst aan de beurt zou zijn. Het duurde niet zoo erg lang, eer hij geroepen werd; maar het scheen Klaas toch of er geen eind aan komen zou. Er kwamen nog meer menschen in de wachtkamer, maar Klaas werd het eerst binnengeroepen en hij verscheen voor den geneesheer vol hoop en vertrouwen.

Het was dezelfde dokter, die zijn vader behandeld had. Hij liet Klaas vertellen, wat er den vorigen avond gebeurd was en onderzocht daarna het gekwetste oog; en terwijl hij dat deed, kostte het hem groote moeite om zijn bezorgdheid te verbergen.

„Jongen! waarom ben je gisteren avond niet dadelijk bij mij gekomen?” vroeg hij. „Bij zulke gevallen moet je nooit talmen. 't Ziet er niet mooi uit. Lang niet, lang niet! Maar laat den moed niet zakken! Ik zal je een goeden raad geven. Ga zoo gauw je kunt naar het Oogenhuis in Utrecht. Over een uur gaat er een trein. Zie dat je dien krijgt, en ga dan regelrecht naar de inrichting voor ooglijders. Weet je waar die is?”

„Jawel, Dokter! Maar . . . Moeder! . . . Ik durf het haar niet zeggen. Zij zal zoo schrikken, als ik haar vertel, dat u mij naar Utrecht wilt hebben.”

„Ja, jongenlief! Er is toch geen andere raad op. Hoe eer je gaat, hoe beter het is. Zie dat je dadelijk weg komt. Ik zal van morgen je moeder wel eens gaan

opzoeken en haar wat moed inspreken; want daar in Utrecht weten ze allicht raad. Kom, houd je maar flink en zeg het maar zoo kalm mogelijk aan je moeder."

Als met looden schoenen en bezwaard van hart keerde Klaas huiswaarts. Het was hem nu niet meer mogelijk om onbezorgd te fluiten. En waar zou dat ook noodig voor zijn? Het hooge woord moest er nu toch uit. Het kon niet langer voor zijn moeder verborgen blijven, dat hem een groot ongeluk was overkomen.

"Waar zit je toch, Klaas? En hoe is het me je oog?" luidde Moeders bezorgde vraag, toen Klaas langzaam en met gebogen hoofd de smederij binnenkwam.

"Moeder! ik ben een eindje omgelopen en onderweg dacht ik zoo: „Ik moest toch maar eens even aan den dokter vragen of hij ook kans zag om dat gevalletje uit mijn oog te krijgen, want het zit er altijd nog maar in, geloof ik, en het heeft me den heelen nacht gehinderd."

"En is het er nu uit?"

"Nee, Moeder! De dokter kon het er niet uit krijgen. Hij is ook geen oogarts, weet u. En hij zei.... hij zei.... dat ik.... dat.... dat het beter was om even naar Utrecht te gaan. Daar zijn ze er beter op ingericht en hebben alles bij de hand om het er uit te krijgen. Ik zal nu maar zoo gauw mogelijk gaan. Als ik nu dadelijk opstap, kan ik er over een uur al zijn. En als ze het er uit hebben gehaald, dan zal van middag mijn oog wel veel beter zijn."

Onder deze woorden, die Klaas zoo opgeruimd mogelijk had trachten uit te spreken, was het de arme moeder toch te moede, alsof een zware donderwolk zich boven haar hoofd samenpakte. Zij trachtte echter haar angst te verbergen en zeide: „Klaas, eet gauw je boterham op; dan kleeid ik mij terwijl aan, want je begrijpt wel, dat ik met je mee naar Utrecht ga."

Klaas hoorde wel aan Moeders toon, dat zij van dit besluit niet af te brengen zou zijn en hij wendde daartoe dan ook maar geen poging aan. Hij at in haast een stukje brood, kleepte zich aan, en . . . een uurtje later zaten moeder en zoon in den trein naar Utrecht.

Het was toch maar goed, dat de weduwe met haar zoon was medegegaan. Hoe zou het haar hebben aangegrepen, als zij de tijding had moeten vernemen, dat Klaas vooreerst niet zou terugkeeren, maar voor onbepaalden tijd onder behandeling moest blijven? De harde waarheid bleef dezelfde, maar nu werd zij haar toch op de zachtste wijze medegedeeld en deed haar niet zóó hard ontstellen.

Toch was haar hart bezwaard, toen zij daarna alleen in den spoortrein zat. Wat zou het voor de zwaar beproefde vrouw geweest zijn, indien zij het geloofsoog niet naar Boven had mogen richten? Neen, alléén had zij deze ramp niet kunnen dragen. Haar Klaas, haar oudste, van wien zij zooveel verwachtte en hoopte, zou misschien een oog moeten missen! De professor had dat nu wel niet in ronde woorden gezegd, dat niet; maar hij had toch ook niet verzekerd, dat het terecht zou komen. Geloof en sterkte en berusting, dat had zij noodig en dat vroeg zij van Hem, die ons toch niets oplegt zonder een wijze en liefderijke bedoeling.

Roelof en Timpie stonden aan het station; en toen zij hun moeder alléén uit den trein zagen stappen, klonk uit beider mond tegelijkertijd de verwonderde vraag: „Waar is Klaas?”

„Klaas moet nog een paar dagen in Utrecht blijven.”

„Om het mugje uit zijn oog te halen? Duurt dat zóólang?” vroeg Timpie.

„Het was geen mugje, Timpie! Was het dat maar geweest!”

„Wat was het dan, Moeder?”

„Het was een stukje gloeiend ijzer, dat in het oog

“van je broer was gespat, Timpie! Bid God, dat onze arme Klaas zijn oog mag behouden.”

„Dat zal ik doen,” beloofde de kleine jongen. Hij was geheel en al ontzet over het gevaar, dat het oog van Klaas liep, en gevoelde groot medelijden met zijn armen broer. Zij konden het altijd zoo best samen vinden. Roelof was óók wel een goede jongen, maar die was altijd zoo in zijn lessen en boeken verdiept en had maar zelden tijd en lust voor een pretje.

Hoe stil was het in huis, nu Klaas er niet meer was en zijn vroolijke stem niet meer gehoord werd! Timpie miste hem vreeselijk, als hij uit school kwam. Wat zou hij twee dagen later graag met zijn moeder mee naar Utrecht zijn gegaan om Klaas te zien! Maar daar was geen sprake van. Daarom stelde hij zich maar weer tevreden met zijn moeder van het station te gaan afhalen; zooveel te eerder kon hij te weten komen, hoe het met het oog van Klaas stond.

In het eerst werd juffrouw Klip niet veel wijzer, wanneer zij Klaas bezocht. Wel vernam zij heel spoedig, dat het stukje ijzer uit het oog verwijderd was. Wanneer na eenige dagen het verband zou worden weggenomen, dan eerst zouden de geneesheeren met zekerheid kunnen zeggen, welk kwaad dat stukje ijzer had teweeggebracht. Had de jongen maar dadelijk geneeskundige hulp ingeroepen, dan zou alles misschien nog goed zijn afgelopen; maar dat wasschen en wrijven en het lange wachten hadden de zaak zeer verergerd.

Klaas bleef langer dan een week in de Inrichting. Toen konden de oogartsen, hoe gaarne ze dat ook wilden, niet langer verzwijgen, dat het oog reddeloos verloren was. Hij zou er nooit meer uit kunnen zien. Arme Klaas! Arme Moeder! Arme Timpie!

Het was een droevige thuiskomst. Klaas had geen pijn meer; het oog was genezen, en hij trachtte zoo vroolijk mogelijk te zijn om zijn moeder wat op te beuren. Maar het was een gedwongen vroolijkheid, dat

voelde hij zelf; dat voelde ook Moeder en dat merkte ook Timpie wel, ofschoon hij nog even lachen moest, toen Klaas zeide: „Wat een geluk, dat we *twee* oogen hebben. We konden er toch even goed één hebben, evenals één neus en één mond.”

„Eén oog! Wat zou dat gek staan!” riep Timpie.

„Ik zal het er toch verder mee moeten doen,” hernam Klaas. „En gelukkig kan ik er best mee kijken, met dat ééne oog, hoor!”

Maar toen hij 's avonds weer alleen was, verliet zijn kalmte hem. Hij kon wel *zien*, o ja, dat nog wel. Maar niet zooals vroeger. Het verlies van zijn oog zou hem geducht hinderen bij zijn werk. Hij kon maar niet begrijpen, dat God dat onheil niet van hem afgewend had; van hem, die zoo graag en zoo spoedig mogelijk voor zijn moeder wilde zorgen!

Zijn moeder, och ja, zij geloofde en wilde ook blijven gelooven, dat geen ding geschiedde zonder den wil van den hemelschen Vader, maar toch was het nu donker, ook in háár hart. De beproevingen volgden elkander zoo snel op. Waarom zou God haar zóóveel opleggen? Eerst had Hij haar man van haar weggenomen, en nu was *dit* ongeluk met Klaas gebeurd. Hoe zou zij dat alles dragen?

„Moeder,” vroeg Timpie, haar overdenkingen afbrekende, „ik begrijp er niets van. Ik heb God zoo dikwijls gebeden, dat Hij Klaas zijn oog zou willen laten houden. Maar Hij heeft het niet gedaan. Waarom niet?”

Moeder schrok. Wat zij zelf dacht, sprak haar zoontje uit en zij voelde bij zijn vraag al het zondige van haar eigen overdenkingen. Hoe verschrikkelijk om zoo ongeloofig te zijn! Zijn 's Heeren gedachten niet hooger dan onze gedachten, Zijne wegen niet hooger dan onze wegen? Is Zijn doen geen wijsheid en goedheid? Zendt Hij ons de beproevingen niet toe met een heilig doel? Wil hij niet troosten en helpen en leeren dragen, indien wij ons vertrouwen maar geheel en al op Hem stellen?

„Wat God doet, dat is wèl gedaan,” antwoordde zij zacht. „Hij weet wat goed voor ons is.”

Maar Timpie was niet voldaan met dit antwoord. „Als God tòch doet wat Hij wil, dan geeft het ook niet, al bidden we tot Hem.”

O, mijn ziel, wat buigt ge u neder,
 Waartoe zijt ge in mij ontrust?
 Voed het oud vertrouwen weder,
 Zoek in 's Hoogsten lof uw lust.
 Menigwerf heeft Hij uw druk
 Doen veranderen in geluk;
 Hoop op God! Sla 't oog naar Boven!
 Want ik zal Zijn Naam nog loven.

Dit Psalmvers vloeide over de lippen van de moeder, toen zij haar zoontje zijn vraag hoorde doen. En het „oud vertrouwen” herleefde in haar ziel. „Jongenlief!” sprak zij, „heb je vergeten, dat er in Gods Woord geschreven staat, dat Hij gebeden *wil* zijn? Denk je, dat ik het prettig zou vinden, als mijn kinderen mij nooit iets vroegen en dachten: dat komt wel terecht, Moeder zal mij wel geven, wat ik noodig heb?”

„Ik zou het niet kunnen laten,” zei Timpie. „Verbeeld u, dat ik u nooit wat vroeg? Wat zou dat stil en akelig zijn!”

„Ja Timpie! En onhartelijk en koud zou het ook zijn. Welnu, God wil, dat wij al onze nooden en begeerten en zorgen aan Hem toevertrouwen en Hem om hulp aanroepen; en al ontvangen we niet altijd en dadelijk, wat we vragen, het is toch al zoo'n troost om tot zulk een machtig en liefderijk Vader te mogen gaan, en te weten dat Hij onze stem hoort, en ons ook op Zijn tijd en op Zijne wijze zal verhooren. Als je eens goed nadenkt, Timpie! dan kun-je, geloof ik, al gauw een paar mannen opnoemen, die óók iets van God begeerden, o zoo lang. En ze vroegen er om, o zoo dikwijls. En

het scheen, of God niet naar hen luisterde, omdat hun gebed maar niet verhoord werd. Maar eindelijk, eindelijk werd het hun gezegd: „Uw gebed is tot God opgeklommen en zal *nu* ook verhoord worden.” Weet je ze te noemen, de mannen van wie dit gezegd werd?”

De kleine jongen moest even nadenken. Wat zijn moeder zeide, kwam hem zoo bekend voor. Maar nu opeens op die namen te komen. O ja, hij was er. „Zacharias, de oude priester,” antwoordde hij.

„Ja, dien bedoel ik. Denk eens aan: hoeveel jaren had hij om een zoon gebeden! Nu vroeg hij er maar niet meer om. En daar zegt de engel Gabriël tot hem, dat die gebeden, zoo lang geleden opgezonden, verhoord zullen worden, veel heerlijker dan hij ooit had durven denken. Hij toch zou niet maar gewoon een zoontje krijgen, maar een kind, dat de voorlooper van den Zaligmaker zou worden. En dan, Timpie! dacht ik nog aan Cornelius en aan het volk van Israël in Egypte en . . . maar de heele Bijbel is vol van zulke voorbeelden. Zie Timpie! als ik aan dat alles denk, dan kunnen we zoo rustig alles aan God toevertrouwen, ook het lot van onzen armen Klaas. Al gaat het ook niet precies naar onzen wil, we weten toch dat God ons hoort en op Zijn wijze en Zijn tijd ons gebed verhooren zal.”

„Ik zal het weer doen, Moeder! Ik zal weer voor Klaas bidden,” zei Timpie, „ook al is zijn oog nu ook weg.”

En eenmaal zouden de weduwe Klip en haar kinderen zien, dat wat God doet, wèl gedaan is.

ROELOFS NIEUWE VRIEND.

Het was voor Roelof Klip altijd een feestdag, wanneer hij zijn driemaandelijksch schoolrapport mee naar huis mocht nemen. Geen wonder! Hij behaalde altijd de hoogste cijfers en het was zoo'n genot de gezichten van Vader en Moeder te zien, als zij de cijfers nakaken.

Nooit voelde hij het gemis van zijn vader zóó hevig, als toen hij, na diens dood, er alleen zijn moeder maar mee kon verblijden. Al werd hij tachtig jaar oud, altijd zou hij duidelijk zijn vader vóór zich zien, zooals deze van zijn werk placht op te kijken, wanneer zijn zoon, het rapport omhoog geheven, de smederij binnen kwam stuiven en uitriep: „Vader, Vader! hier is mijn rapport!”

„Zoo jongen!” zei zijn vader dan, en er kwam een blijde lach op zijn gezicht, „laat me maar eens gauw kijken!” En dan liep hij van zijn werk af, wat hij anders niet gauw deed, en ging naar binnen en zei: „Moeder, maak jij het maar open. Mijn vingers zijn te zwart voor zoo'n mooi wit papier.”

Wat een vreugde als Moeder het couvert had open-gemaakt en het gewichtig papier te voorschijn kwam! Dan werd het nauwkeurig nagezien en dan straalde innerlijke schik uit Vaders oogen. Wat was het een genot voor Roelof, als zijn vader hem goedkeurend op de schouders klopte en uitriep: „Het ziet er weer best uit, jongen! Allemaal hooge cijfers! Ik ben benieuwd om te zien, wat er uit je groeien zal. Ga maar zoo door, altijd, hoor!”

Het leek Roelof toe alsof zijn vader na zoo'n rapport altijd nog opgeruimder was en dubbel zoo vroolijk onder het werk zong als anders.

Ach, Vader zou nu nooit meer vroolijk zijn over Roelofs rapporten! Nu kon hij er alleen zijn moeder mee verblijden. Maar al miste hij nu ook Vaders goedkeuring en Vaders vreugde, het was toch ook nog wel heerlijk om Moeders bekommerd gelaat te zien opklaren, als zij de mooie cijfers zag. En haar gelaat kláarde op, zelfs toen zij zoo in zorg was over Klaas.

Roelof had altijd op school goede kameraden gehad, die evenals hij veel van leeren hielden. Dat had zijn ijver aangevuurd. Maar nu had er op school een verandering plaats, die niet in Roelofs voordeel zou zijn.

Albert en Herman, zijn beste vrienden, die altijd op school met hem gelijk waren en met wie hij zoo goed zijn lessen kon repeteeren, hadden het dorp verlaten. Hij voelde hun gemis vreeselijk; maar het ergste was, dat de jongen, die nu op Hermans plaats naast hem kwam zitten, een invloed op hem kreeg, die verre van gunstig genoemd kon worden.

Huiberts vader was zich in O. komen vestigen, en de jongen nam op school Hermans ledige plaats in.

Arme Roelof! Zou hij bestand zijn tegen de verzoeking, waarin verkeerde omgang dikwijls brengen kan?

„Wat ben jij een laffe jongen!” zei Huibert smalend, wanneer hij geen kans zag om Roelof van zijn werk en zijn lessen af te trekken. „Maar ik begrijp het wel; ik merk wel, wat jij er voor een bent. Zoo'n meesters lievelingetje! Zoo'n likker, zoo'n flikflooiër, zoo'n kruiper!”

Nu kostte het onzen Roelof niet veel moeite om „neen” te zeggen, wanneer een zijner makkers hem over wilde halen om zijn werk in den steek te laten en met hem mee te doen. Maar tegen verachting en beschuldiging van lafheid en kruiperij was hij niet bestand. „Ik laf? Ik een kruiper? Waarom zeg je dat?” vroeg hij gebelgd.

En Huibert merkte dat hij de zwakke plek gevonden had. En nu hij eenmaal wist, waar hij het best

Roelof treffen kon, ging hij voort: „Wel, denk je dan soms dat ik blind ben, en dat ik niet dadelijk gemerkt heb, dat je altijd den meester naar de oogen ziet? Ik geloof dat je nooit aan iets anders denkt dan aan je rapport. Het zal er ook wat op aan komen, al zijn er eens een paar cijfertjes wat lager. Ik voor mij, ik ben al blij, als ze maar voldoende zijn, meer is niet noodig. Wat heb je aan je leven, als je altijd over je boeken moet zitten? En ik geloof, dat jij nooit iets anders doet. Lessen opdreunen, schriften volkladden, en de meesters likken, dat is het éénige wat jij kunt. Bah, zoo'n suffert, zoo'n flikflooiër, zoo'n!”

Daar kwamen ze weer, die scheldwoorden, die Roelof onmogelijk kon verdragen.

Nu was het waar, dat Roelof maar zelden met andere jongens mee ravotte en dat hij in de meeste spelen niet veel behagen schepte. Hij hield nu eenmaal het meest van leeren. Dat nam zijn gedachten en zijn tijd bijna geheel in beslag en was hem als een tweede natuur. Niet alleen van Huibert, maar ook van anderen had hij de aanmerking wel eens moeten hooren, dat hij heel anders was dan andere jongens van zijn leeftijd, en dat hij wel wat al te veel leefde alleen voor zijn boeken. Hij had er zich nooit veel van aangetrokken. Maar nu hij *zulke* dingen moest hooren, deed hem dat pijnlijk aan. Was hij waarlijk een jongen, zooals Huibert hem noemde?

„Alsof er geen grooter ongeluk kan bestaan dan op je rapport eens wat anders dan vijfjes te zien? 't Beteekent ook wat! Als ik *wilde*, zou ik ook niets anders dan vijfjes hebben. Als ik *wilde*,” pochte Huibert. „Maar ik bedank er voor om zoo te gaan zitten blokken, zooals jij. Neen hoor, dan maar een paar viertjes, desnoods een paar drietjes. Leve de pret! Weg met die saaipruimen! Maar zeg eens,” ging hij voort op een gansch anderen toon, „zou je van avond niet eens mee kunnen?”

„Waarheen en hoe lang?” vroeg Roelof.

„Waarheen en hoe lang?” bouwde Huib hem na op een overdreven angstigen en bevenden toon. „Ja, jongetje, je mag wel bang zijn voor een beetje jongenspret. 't Is erg gevaarlijk en je moest eens geen tijd genoeg overhouden om in je boeken te zitten suffen; en de meester moest morgen eens boos kijken en zeggen: Wat is er toch met mijn lieve Roelofje gebeurd, dat hij zijn les niet opdreunt?”

„Nou, weet je wat. Ik zal een poosje met je meegaan. Maar niet den heelen avond. Mijn werk moet af,” gaf Roelof ten antwoord.

Huibert was voldaan met dit antwoord. Hij dacht: als ik je maar eerst heb, dan heb ik de zaak al gewonnen. Hij verlangde niet zoo vurig naar Roelofs vriendschap, maar hij kon niet uitstaan dat deze hem zoover vooruit was op school.

„Maak dan dat je om half zes op het kerkplein bent,” zei Huib.

En Roelof beloofde het.

VI.

GEEN MOOI RAPPORT MEER.

„Ga je uit, Roelof?”

„Ja, Moeder, even. Ik moet.... ik moet.... met een jongen iets repeteeren.”

„Met welken jongen?”

„Met Huib, die hier verleden week is komen wonen.”

En wèg was Roelof. Hij liep weg zonder zijn moeder aan te zien. Hij kon haar vragenden blik niet verdragen. Het was hem of zij hem in het hart zou kunnen kijken en zien dat hij gelogen had.

Op het Kerkplein vond hij Roelof, die dadelijk vertrouwelijk zijn arm door den zijnen stak, en achter de kerk het laantje insloeg, dat naar de velden en boomgaarden leidde.

„Wat wou je doen, Huib?” vroeg Roelof. „Wou je knikkeren, tollen, voetballen?”

„Neen, neen,” lachte Huib. „Ik weet mooiere spelletjes. Ga maar mee.”

En samen liepen zij verder, tot ze het dorp geheel achter zich hadden.

„Het is toch niet ver, waar je heen wilt?” vroeg Roelof, toen zij een eindje geloopt hadden. „Je weet, ik kan maar een poosje weg.”

„Ja, ja, dat weet ik wel.” En Huib lachte opnieuw. „Wees maar niet bang. We zijn er dadelijk. Zeg, kun je klimmen?”

Roelof was geen klimmersbaas. Maar hij wilde dat niet weten voor Huibert. „Natuurlijk kan ik klimmen. Wat denk je wel van me?”

„Wat ik van je denk? Dat zal ik je straks zeggen. Kijk, hier zijn wij er. Zou je in *dien* boom durven klimmen?”

„In *dien* boom? Waarom?”

„Ik wil je wel *nu* vast zeggen, wat ik van je denk: ik vind je een suffert. Daar!.... Zie je niet, wat er aan *dien* boom zitten?”

„Appels.”

„Juist: appels. 't Lijkt wel of jij een schooljongen bent en ik de meester. Nu, we zullen verder gaan met de les. Waar dienen appels voor?.... Houd je mond maar; *ik* zal wel voor je antwoorden. Om op te eten, Meester!.... Heel goed, jongen!.... Appels zijn om op te eten.... Wie zullen ze opeten?.... Iedereen die er trek in heeft....”

„Neen!” riep Roelof uit. „Wien ze rechtmatig toekomen.”

„Ha. ha, ha!” lachte Huib. „Hoor *dien* toekomstigen

schoolmeester eens! Je begint vroeg genoeg met zede-preeken. Kom jongen, wees toch wijzer." En Huibert liet zijn spottenden toon varen en ging overredend voort: „Wat steekt daar nu in om zoo'n appeltje te plukken? Ze groeien toch voor niets, en er zijn er zooveel. De boomgaard ligt afgelegen en er is niemand te zien. Klim jij nu in den boom, dan zal ik voor alle veiligheid op den uitkijk staan. Of durf je niet?"

„Durven? . . . Ik durf alles."

„Dat dacht ik wel. Ik wist wel dat je beter was, dan je lijkt."

„Ja, maar."

„Nu, wat nu weer?"

„Mijn kleeren, weet je. Ze kunnen scheuren. En dan zou Moeder . . ."

„Ja, dat is waar. Daar had ik niet aan gedacht," stemde Huibert toe. Het leek hem toch beter dat Roelof er voor deze eerste maal zonder kleerscheuren afkwam. „Nu, weet je wat! Mijn broek kan er, geloof ik, beter tegen dan die van jou. Sta *jij* dan op den uitkijk. Dan klim *ik* in den boom. Maar goed kijken, hoor! Je kunt nooit weten."

Huibert rende den boomgaard in en Roelof bleef alleen. Hij voelde zich niets op zijn gemak. Waarom had hij ook naar dien jongen geluisterd? Hij moest niets om zijn praatjes gegeven hebben. Als hij dat niet gedaan had, dan zou hij nu hier niet staan als een medeplichtige aan een diefstal. Want Huibert mocht het nog zoo mooi voorstellen: appelen plukken in een boomgaard, die iemand anders toebehoorde, was diefstal. Daar stond hij nu; en onderwijl ging de kostbare tijd voorbij, en hij moest zijn werk nog maken en zijn lessen nog leeren. Ach, was hij maar niet meegegaan!

Wat duurde het lang, eer Huibert terugkwam. Zou hij stilletjes wegloopen? Neen; hij vreesde de schimp-scheuten van zijn nieuwen makker. Hij zou maar blijven, tot deze terugkwam. Eindelijk, daar zag hij hem weer.

„Daar ben ik, hoor! Niets gezien? Ja, het is hier een stil plekje. Daar was ik wel achter. Hier heb je ook een paar appels. Eet op!”

Zij waren nu weer samen op den weg en keerden naar het dorp terug. Huibert liet Roelof nu gaan. Maar na dien avond kwamen er meer avonden, waarop Huibert afspraakjes met zijn nieuwen vriend maakte. Hij nam hem hoe langer hoe meer in beslag; en het spreekt vanzelf, dat Roelofs schoolwerk daaronder lijden moest.

Juffrouw Klip vroeg enkele malen verwonderd aan Roelof of hij zooveel minder schoolwerk opkreeg; en als dan zijn antwoord luidde: „Niet zooveel meer als vroeger, Moeder! En ik mag toch ook wel eens even spelen,” dan liet zij hem gaan. Het was waar: de jongen had toch ook behoefte aan spel en beweging. Zou zij hem geen ontspanning gunnen? Zij had eens moeten weten, dat die ontspanningen van haar jongen lang geen onschuldige jongensspelen waren, maar dat hij dikwijls meedeed aan rooftochten in appelboomgaarden en aan andere leelijke kwajongensstreken, en zodoende de vroegere ijver en lust tot leeren er bij inschoten!

Intusschen naderde de laatste dag van het kwartaal weder. Maar nu zag Roelof dien dag niet met verlangen en vreugde tegemoet. Hij zou zijn lieve moeder moeten teleurstellen en haar verdriet aandoen. Als met looden schoenen ging hij naar huis, toen de onderwijzer hem het rapport uitgereikt had. Hij stopte het diep in zijn zak weg en hief het niet zooals anders triomfantelijk in de hoogte en reikte het ook niet aan zijn moeder over, maar hij legde het ongemerkt op de tafel neer, terwijl er niemand in de kamer was; en daarop sloop hij dadelijk weer weg, het huis uit.... naar buiten, en.... voelde zich diep ongelukkig.

Roelof met een slecht rapport!.... Wat een schrik voor zijn moeder!.... Hoe was dit nu toch mogelijk!... Zoo iets was nog nooit gebeurd.... Het was haast niet te gelooven. Maar neen, haar oogen bedrogen haar niet.

Al de mooie vijfjes waren wèg en in plaats daarvan stonden er drietjes; ja zelfs een paar tweetjes, en slechts één eenzaam viertje prijkte tusschen al die ongelukkige cijfers. En Roelof zelf? . . . Die was nergens te zien.

Daar moest juffrouw Klip het hare van hebben. Zonder er lang over na te denken, knapte zij zich op en stapte, met het rapport in de hand, regelrecht naar den onderwijzer heen.

De weduwe had niet veel woorden noodig om den onderwijzer het doel van haar komst mee te deelen. Hij begreep dadelijk, waarom zij kwam. Het was hem zelf ook aan het hart gegaan om zulke ongewoon lage cijfers op Roelofs rapport te moeten plaatsen; maar de eerlijkheid had het hem geboden. Hij had niet anders mogen handelen.

„U behoeft mij niet te zeggen, wat u op het hart hebt, juffrouw Klip!” sprak hij vriendelijk. „Ik wil u wel vertellen, dat het ook *mij* zeer hindert, dat Roelof, die zooveel van zich deed verwachten, in den laatsten tijd zoo veranderd is.”

„Ik begrijp wel, hoe het komt,” antwoordde zijn moeder. „Ik heb al lang begrepen, dat Roelof een verkeerden vriend heeft. Sedert hij met dien Huibert omgaat, is hij veranderd als een blad op een boom.”

„Precies hetzelfde, wat ook ik heb opgemerkt. En daarom heb ik die twee jongens op school niet lang naast elkander laten zitten. Ik heb Huibert spoedig een andere plaats gegeven. Zoo konden zij onder schooltijd niet meer met elkander omgaan, maar na schooltijd . . . ja, daar kan ik dan verder niet veel aan doen. Het zou te wenschen zijn, als er spoedig een einde aan die vriendschap kwam. U moest Roelof maar eens onder handen nemen; en ik beloof u, dat ook ik eens met den jongen spreken zal. Ik heb hart voor hem en koesterde altijd de beste verwachtingen van hem. Het zou mij erg spijten als die goede verwachtingen beschaamd werden.”

Ja, zij zou eens met hem spreken, liefderijk en

ernstig, overlegde de moeder onder het huiswaarts keeren. Zij zou God vragen om zijn oogen te openen en dan.... dan zou de jongen het inzien; dan zou hij zich niet langer laten regeeren door dien boozen Huibert, maar weer zijn best gaan doen en wezen zooals vroeger. Zij liep er over na te denken, wat ze zeggen zou, toen zij, bij haar huis gekomen zijnde, Huibert in de smederij zag staan. Hij had een brief in zijn hand en gluurde naar binnen, alsof hij iemand zocht.

Het was de weduwe niet mogelijk om heel vriendelijk te zijn tegen den knaap, dien zij als de oorzaak van haar zorg beschouwde. „Zoek je Roelof soms?” vroeg zij kortaf.

„Ja, juffrouw!” hakkelde Huib, want hij kwam om begrijpelijke redenen liever niet met Roelofs moeder in aanraking. „Ik.... ik.... wou hem even spreken. Ik.... ik dacht, dat hij misschien in de smederij zou zijn.... maar hij is er niet. Is hij uit? Ik kan hem nergens vinden. Ik heb hier een brief voor hem,” voegde hij er bij, toen hij zag dat Roelofs moeder daarnaar keek.

„Roelof is uitgegaan en — geloof ik — nog niet thuis gekomen. Is hij wel, Klaas?”

„Nee, Moeder! ik geloof het niet. Ik heb hem ten minste niet gezien,” antwoordde deze.

„Nu, weet je wat? Geef dat briefje maar hier. Dat zal ik hem wel geven,” zei juffrouw Klip.

Huibert kon moeilijk laten den brief over te geven, hoewel hij hem honderdmaal liever aan Roelof persoonlijk zou hebben overhandigd. Hij verkeerde echter in de vaste zekerheid, dat zijn epistel zich in een goed gesloten enveloppe bevond. Hij gaf het dus, zonder er langer over na te denken, over en liep dadelijk daarop weg.

Het couvert was echter niet goed gesloten. Denkelijk was de gom, waarmede het dichtgeplakt was, niet van de allerbeste soort; of misschien had Huibert te weinig vocht daarvoor gebruikt; hoe het zij, juffrouw Klip

merkte, dat het couvert zoo goed als open was. Zij was van oordeel, dat zij wel eens kennis mocht nemen van den inhoud; en met de opmerking: „Ik wil toch eens zien, wat die kwajongen aan Roelof te schrijven mag hebben,” haalde zij het slordige stukje papier te voorschijn; en tot haar schrik en ontsteltenis ontcijferde zij uit het onduidelijk gekrabbel het volgende:

„Je bent een akelig misbaksel en ik daag je uit op een tweegevecht van avond om half acht, in het boschje achter de boerderij van Kleyberg. Een tweegevecht met messen, hoor! Ik zal eens kijken, of je durft. Als je niet komt, zal ik aan iedereen vertellen dat je de grootste lafaard bent, die er op twee beenen rondloopt.”

HUIB.

Juffrouw Klip bezon zich na het lezen van dit fraaie briefje niet lang. Zij liep onmiddellijk het huis weer uit, in de hoop den vechtlustigen knaap nog te kunnen inhalen. Maar zij zag hem niet meer. Toen besloot zij naar zijn huis te gaan en hem daar eens onder handen te nemen. Er moest nu maar eens voor goed een einde komen aan dien omgang, die haar jongen reeds zooveel kwaad had berokkend en die nu zelfs levensgevaarlijk dreigde te worden. Een tweegevecht met messen!....

Spoedig had de bezorgde moeder het huis bereikt, waar Huiberts ouders woonden. Op de wijze der dorpsbewoners ging zij niet naar de voordeur, maar liep op zij het huis om. Bij de achterdeur zou er wel spoedig iemand bij haar komen. En ja, al spoedig zag zij daar ook iemand, en dat wel den jongen zelf, dien zij spreken wilde. Hij stond achter op het plaatsje bij de regenton. Hij had daarop een slijpplank neergelegd en was bezig met op die plank een mes te slijpen. Het krassend geluid dat hij hierdoor maakte, had hem belet de naderende voetstappen van juffrouw Klip te hooren.

Waartoe sleep hij dat mes en bekeek hij het zoo gedurig?

Zeker om te zien of het al goed scherp was. Juffrouw Klip kon niet laten dit in verband te brengen met het briefje, dat zij in haar hand hield. Zij trad haastig op den knaap toe; en hoewel zij inwendig van verontwaardiging en gramschap kookte, sprak zij toch tamelijk kalm: „Het couvert was niet gesloten; en ik heb je brief gelezen; en ik kom je het antwoord daarop brengen. Ik wil je zeggen, dat Roelof van avond niet in het boschje zal komen; niet omdat hij een lafaard is en niet durft, maar omdat *ik* het niet hebben wil. Ook verkies ik niet, dat hij langer met je omgaat. Ik zal trachten hem aan het verstand te brengen, dat het laf is om naar de pijpen te dansen van een jongen, zooals jij er een bent, en om zich door zoo'n jongen van zijn plicht te laten afbrengen en dat het van *waren* moed getuigt om naar zoo iemand niet te luisteren.”

Meestal zijn jongens met een karakter als dat van Huibert geneigd om in hun schulp te kruipen, wanneer zij flink worden aangepakt. Huibert maakte, nu hij zoo onverwacht in aanraking kwam met Roelofs verontwaardigde moeder en haar terechtwijzing aanhoorde, een allererbarmelijkst figuur. Hij beefde over al zijn leden en liet het mes, waarmede hij Roelof een doodelijken angst had willen aanjagen, verschrikt op den grond vallen. Juffrouw Klip had nog niet eens uitgesproken, toen hij reeds, zoo ongemerkt als hij kon, met een achterwaartsche beweging naar de deur sloop, om zich binnen de muren van het huis in veiligheid te stellen. Hij deed dit op een manier, die denken deed aan een van schuld bewuste kat, hetgeen Roelofs moeder onder haar boosheid niet kon laten bij zichzelf op te merken. Zij hoopte dat haar bezoek zijn doel bereikt had en nam den terugtocht aan.

Het was laat, eer Roelof thuishkwam. Hij had buiten het dorp in de eenzaamheid rondgezworven. Nog nooit had hij zich zoo ongelukkig gevoeld. Een slecht rapport! Wat had de onderwijzer hem doordringend aangekeken,

toen hij het hem overgaf; en hoe beschaamd had hij zich gevoeld, toen hij de woorden hoorde: „Dat is niet zooals ik van je gewoon ben, mijn jongen! Het spijt mij, dat je er niet op vooruit zijt gegaan. Beproof de schade weer in te halen.”

Ach, het was niet noodig dat men hem zeide, dat hij verkeerd handelde. De aanklager daarbinnen beschuldigde hem genoeg. Voor *die* stem kon hij de ooren niet sluiten en ook niet op de vlucht gaan. Neen, wáár hij ook was: op school, buiten op het eenzame veld, onder de boomen . . . altijd, altijd hoorde hij die verwijtende stem van het eerlijke geweten: Roelof, je hebt slecht gehandeld. Je bent op een verkeerden weg. Je hebt je moeder verdriet aangedaan. Je bent een lafaard, om aan den leiband van een boozen jongen te loopen en je door hem af te laten trekken van je plichten en te doen, wat hij je beveelt. Zie nu, wat het loon is van je verkeerd gedrag en van je gebrek aan moed. Heeft het je geluk aangebracht?”

„Neen, neen! Niets dan ongeluk en verdriet. Je durft niet eens je huis binnengaan en je lieve moeder, wier leven je behoordet te veraangenamen, onder de oogen te komen. Je rust en je vrede en blijdschap zijn weg. En dat alles, omdat je je hebt laten regeeren door een slechten jongen.”

Hoe gestreng, maar ook hoe wáár sprak die stem daarbinnen. Roelof had wel alles willen geven, wat hij had, als hij maar nooit dien Huib had gezien. Hoe vreeselijk, om zijn lieve moeder zulk een groot verdriet te moeten aandoen; zijn moeder, die toch al zoo gebogen ging onder Vaders heengaan en het ongeluk, dat Klaas overkomen was.

Waarom was die nare Huib dan ook in het dorp komen wonen? Als *die* maar niet op zijn weg was gekomen, dan zou het nooit gebeurd zijn.

Maar daar sprak de stem van binnen weer: „Je hadt niet naar hem moeten luisteren. Je hadt nooit zijn zin

moeten doen. Je hadt tot God moeten bidden om kracht, en in die kracht hadt je den verleider moeten weerstaan. Dan zou hij wel van je afgelaten hebben. Je bent een speelbal geweest in zijn hand."

Roelof kon die stem der waarheid niet tegenspreken. Hij wist maar al te goed, dat zij gelijk had. Maar wat nù gedaan?

Behoeft iemand dat te vragen, die thuis en op de Zondagsschool van den Redder van zondaren heeft gehoord? Hij weet immers, *Wie* verlossen kan van de macht des kwaads.

Ja, Roelof wist het wel. En gelukkig, dat die zelfde inwendige stem, die stem van Gods Geest, die hem zoo duidelijk had aangeklaagd, hem nu ook indachtig maakte aan zoovele liefelijke beloften, die het verslagen en berouwvolle hart kunnen helpen en troosten.

„Komt tot Mij, die vermoeid en belast zijt en Ik zal u rust geven. Al waren uw zonden als scharlaken, zij zullen wit worden als sneeuw; al waren zij rood als karmozijn, zij zullen worden als witte wol." Roelof had ze geleerd, deze Bijbelwoorden en ze opgezegd; en nù kwamen ze hem te binnen; nù, nu hij zoo onrustig en belast was en hij zijn zonden zag als scharlaken en als karmozijn zoo rood.

Het was stil in het boschje, hetzelfde boschje, waar Huibert hem een uurtje later tot een tweegevecht wenschte te ontmoeten. De zon begon reeds te dalen. De vogeltjes zongen in de takken der boomen hun liefelijk avondlied. Alles ademde rust en vrede. Roelof had een gevoel alsof hij hier geheel alleen was, alleen met God. God alleen kende al zijn overtredingen, maar Hij zag óók zijn berouw en zijn groot verlangen om met zijn zonden te breken. Roelof liet zich nedervallen op den zachten grond, en toen sprak hij met Hem, tot Wien hij in vele dagen niet gesproken had, ja aan Wien hij ook zelfs liever niet had willen denken. Hij vroeg Hem om vergeving van zonden en om Zijne hulp,

opdat hij niet weer bezwijken mocht in de verzoeking en opdat hij zijn moeder niet weer bedroeven zou.

Toen hij den terugweg naar huis insloeg, voelde hij zich als ontheven van een zwaren last. Hij wist dat het heel wat kosten zou om voortaan niet meer naar Huibert te luisteren, en dat het niet gemakkelijk zou zijn om op school de schade in te halen en weer hooge cijfers op zijn rapport te krijgen, maar hij had God om vergeving gevraagd en in Zijne kracht een goed besluit genomen, en dat stemde hem reeds vroolijk.

„Eerst naar Moeder! Eerst naar Moeder!” sprak hij in zichzelf en toen stapte hij snel voort langs den weg, die naar het dorp leidde.

Klaas en Timpie waren, nadat den oudsten van hen zulk een ongeluk was overkomen, nog meer aan elkander verbonden dan ooit te voren. Zij hadden met hun beidjes ook een eindje gewandeld en stonden nu in de smederij, toen Roelof thuiskwam.

„Waar is Moeder?” vroeg Roelof.

„In de kamer. Zij is heel alleen,” antwoordde Klaas.

„Oom Piet is uitgegaan,” voegde Timpie er bij. Hij dacht dat Roelof dat wel prettig zou vinden, want hij begreep heel goed, dat zijn broeder er geweldig mee zou inzitten om Moeder weer te zien, nadat hij haar zoo bedroefd had.

„Dat treft!” dacht Roelof en hij stapte dadelijk de smederij door, de gang in en kwam toen in de kamer.

Zijn moeder stond dicht bij de deur, den rug er naar toe gekeerd. Zij meende dat haar *Timpie* zoo vlug kwam binnenstappen. Maar opeens voelde zij een paar armen om haar hals en hoorde zij de berouwvolle stem van haar Roelof:

„Moeder, Moeder! vergeef het mij. Ik heb er zoo'n spijt van, dat ik u verdriet heb aangedaan. Ik zal weer voor mooie rapporten zorgen; ik zal voortaan weer mijn best doen.”

Juffrouw Klip had zich voorgenomen om eens ernstig

met haar jongen te spreken. Als God hem de oogen wilde openen, dan zou hij wel tot inkeer komen. Maar dat God het reeds gedaan *had*, nog vóórdat zij een woord tot den knaap gezegd had, neen, dat had ze niet durven hopen. Hoe verblijd drukte zij haar jongen aan het hart en hoe gaarne schonk zij hem volkomen vergiffenis!

„Toch vrees ik, lieve jongen!” sprak zij, „dat al je goede voornemens nog schipbreuk zullen lijden, zoo lang je niet het kloek besluit neemt, om niet langer met dien Huibert om te gaan. Hij heeft je in de war gebracht. Natuurlijk hadt je niet naar hem moeten luisteren; en je hadt hem moeten laten merken, dat je van zijn goeden raad niet gediend was. Maar waar je nu je eigen zwakheid hebt leeren zien, is het beter om de verleiding verder te ontwijken. Zie eens, Roelof, waartoe Huib je heeft willen brengen. Zou je dat gedaan hebben, als ik het briefje niet in handen had gekregen?”

Juffrouw Klip liet Roelof het briefje lezen; en toen hij gezien had wat er in stond, vertelde hij dat hij 's middags met Huibert ruzie had gehad en dat deze hem nageroepen had: „Ik zal wel met je afrekenen. Wacht maar! Je zult wel van me hooren.”

„Verbeeld je nu toch eens, Roelof! dat ik je van avond gewond en bloedend had thuis gekregen; of — wat geen kleiner onheil zou geweest zijn — dat jij misschien Huibert een ongeluk hadt toegebracht! Ik kan er van gruwen, als ik daaraan denk. Jongen, jongen, dat zou toch iets voor mij geweest zijn! Hoe genadig heeft God er ons voor bewaard.”

Roelof drukte stevig Moeders hand bij wijze van instemming. Wat was hij toch eigenlijk een laffe jongen, om zich maar door dien Huib tot alles te laten brengen! Een tweegevecht en met scherpe messen nog wel! Als iemand hem vroeger voorspeld had, dat hij met een mes naar een jongen zou steken, hij zou er niet eens naar geluisterd, nog veel minder het ooit ge-

loofd hebben. En.... zóó had hij zichzelf nu al wel leeren kennen, hij *zou* gegaan zijn naar het boschje, waar Huib hem wachtte met een mes in zijn zak, als God het niet verhinderd had. Ja, hij schaamde zich en vond zichzelf een laffen jongen; maar hij verlangde een flinke jongen te worden, die „neen” durfde zeggen, wanneer iemand hem tot wat kwaads zou willen brengen.

„Moeder,” zei hij zacht, „ik ga van avond nog aan het werk. Ik wil mijn schade zoo gauw mogelijk inhalen. En wees maar niet bang meer voor Huib. Ik wil.... ik zal....”

Och neen, van „zullen” durfde Roelof niet spreken. Hij wist en had het ervaren, hoe zwak van moed, hoe klein hij was van krachten, en zijn moeder begreep dat ook wel. „Niet in eigen kracht; wèl, Roelof? Neen, niet in eigen kracht zal het gaan. Maar je weet wel, wie je helpen en sterken kan, nietwaar? Hij, die de macht der zonde heeft verbroken en die ons Zijn kracht en hulp gaarne geven wil.”

„Ik heb het Hem reeds gevraagd, Moeder!”

Die weinige woorden stelden het moederhart geheel gerust. En toen een half uurtje later het gansche gezin om de tafel was gezeten en Moeder het brood ronddeelde, was zij zóó opgeruimd, dat niemand kon merken dat één harer kinderen haar dien dag zóóveel teleurstelling en zorg had gegeven.

VII

TIMPIE IN MOEILJKHEID.

De meeste jongens zijn woelwaters; maar zoo'n woelwater als Timpie vond in het dorp zijns gelijke niet.

Hij kon letterlijk geen minuut stilzitten. Thuis hinderde dat niet zoo erg, daar was ruimte genoeg; maar op school moest hij dikwijls verboden worden en menig uurtje nablijven en strafwerk maken.

Op de Zondagsschool berokkende die kwaal ook al heel wat moeite en last. Zoo mooi kon juffrouw Van Duuren niet vertellen, of Timpie gevoelde toch altijd een onoverwinnelijken lust om met zijn beenen te schoppen en met zijn handen en hoofd allerlei bewegingen te maken, die de goede juffrouw hinderden. Een „Timpie, zit toch stil!” moest dan ook gedurig haar verhaal afbreken. Bij vergissing ging hij wel eens onder de les opstaan van de bank, en dan kon hij niet laten om zich net als een tolletje in de rondte om te draaien, zóó maar midden onder het vertellen. „Maar Timpie! je lijkt wel een draaibord! Kan je dan geen oogenblikje stilzitten?” berispte juffrouw Van Duuren dan. En het knaapje schrikte en deed zijn uiterste best om verder onbewegelijk te zitten. De juffrouw liet het altijd maar blijven bij verbieden. Zij kende Timpie wel, en wist dat hij toch wel luisterde, al zat hij ook geen oogenblik stil. Het was geen opzettelijke ondeugd van hem. Zij beschouwde het meer als een lastige kwaal.

Een paar weken nadat Roelof met zijn slecht rapport was thuisgekomen, was juffrouw Van Duuren ongesteld geworden. Nu kon zij tot haar spijt niet op de Zondagschool komen, maar moest zij haar plaats doen innemen door haar broeder, die voor predikant studeerde en nu juist met vacantie thuis was.

Deze kende de kinderen natuurlijk niet zooals zijn zuster ze kende, en hij was ook lang niet zoo lankmoedig en geduldig als zij. Hij kon niet hebben, dat onder het vertellen de kinderen niet stil en onbewegelijk zaten. Met strengen blik had hij onder het vertellen al een paar malen opgehouden en Timpie aangekeken, die als gewoonlijk zat te draaien of met zijn beenen te

bengelen. Eindelijk klonk er een verbod met de bedreiging: „Jongen, als je niet ophoudt met dat draaien en woelen, dan zal ik je wegzenden.”

Weggestuurd worden scheen Timpie iets onmogelijks, maar tevens iets vreeslijks toe; en hij nam daarom aanstonds het vaste besluit om zoo stil te zitten als een muisje, opdat dat onheil hem toch niet overkomen zou.

Hij strekte zijn beentjes stijf uit, legde zijn rustelooze handen op zijn knieën, hief zijn hoofd rechtop en wilde in den volsten ernst in die houding naar den spreker luisteren. Het ging een paar minuten goed; maar ach . . . toen leed het goede voornemen schipbreuk; want het ongeluk wilde, dat door het geopend venster een mooie groote kapel kwam binnenvliegen. Niemand had er acht op geslagen, maar Timpie had het gezien en de kleinste dingen leidden reeds zijn gedachten af. Vergeten was de waarschuwing; en met zijn oogen volgde hij de vlucht van het bevallige diertje. Nu eens links, dan weer rechts; nu eens wat hooger, dan weer wat lager. Zou de kapel ook bij hem komen? Neen, het diertje vloog opeens achter hem heen. Waar bleef het? Hé, waar was het nu, dat mooie bonte beestje? En zonder te denken aan het verbod en aan wat hem te wachten stond bij de overtreding daarvan, rees hij op van de bank en keerde zich geheel om, en zag dat de vlinder zich had nedergezet op . . . den hoed van een meisje. Die hoed was met bloemen versierd; en Timpie vond het een grappige gedachte, dat de vlinder het met bloemen opgemaakte hoedje voor een bloemperk aanzag. Een kort schel en zeer doordringend lachje liet hij hooren, dat al de kinderen deed opkijken naar hem en hun aandacht verstoorde.

Dat was te veel voor het geduld van den heer Van Duuren. „Wat is dat een ondeugende ongehoorzame jongen.” dacht hij. „Die schijnt niet naar verbieden te luisteren. Ik zal zonder pardon mijn woord houden.” Hij hield op met vertellen en . . . als een donderslag

klonk in Timpie's ooren het bevel om heen te gaan.

Verschrikt keerde Timpie zich om. Hij kon niet gelooven, dat het bevel werkelijk *hem* gold. Maar het oog van den spreker bleef met een strenge uitdrukking op hem gericht en zijn vinger wees onverbiddelijk naar de deur. De arme jongen voelde dat zijn lot beslist was. Hij boog beschaamd het hoofd en met loome schreden volgde hij de aangewezen richting: het lokaal door, naar de deur.

Arme Timpie! Hij voelde zich overladen met schande en schuld. Maar het allerergste van alles was, dat het zijn moeder zooveel verdriet zou doen. Evenals zijn beide broeders had ook hij zijn moeder hartelijk lief, en vond hij het heerlijk haar genoeg te doen. Die lieve goede moeder, die zooveel te dragen had! Vader heengegaan! . . . Klaas zijn oog verloren! . . . Roelof een slecht rapport! . . . En hij, Timpie? Neen, van hem had zij nog geen verdriet beleefd. Gisteren nog had hij dat vol trots tot haar gezegd en er bij gevoegd: „Ik zal maken, dat u van mij niets dan plezier hebt.” En nu? . . . Nu was hij weggestuurd van de Zondagsschool! Weggejaagd! . . . Het was zoo erg, zoo vreeselijk! Ach, waarom had hij ook zoo naar die kapel gekeken en het bevel van den heer Van Duuren vergeten? Hij was ook ongehoorzaam geweest, door op te staan, zich om te draaien en hardop te lachen, toen het diertje op die bloemen ging zitten. Ja, hij had het wel verdiend. En daar stond hij nu buiten de deur . . . weggejaagd! . . . O, het was vreeselijk. Hoe zou Moeder het wel vinden, als zij dat hoorde?

Maar daar bedacht hij iets. Behoefde zij het wel te hooren?

Wel neen, zeker niet! Dat was in het geheel niet noodig. Als hij het niet vertelde, dan zou zij het niet licht te weten komen. Zijn oudste broer ging niet meer op de Zondagsschool, en Roelof zat in een ander lokaal. Mijnheer Van Duuren kende hem niet, naar hij vast

geloofde; en deze kwam toch ook maar voor één enkel keertje op de Zondagsschool! Zijn vriendjes, die wel eens bij hem aan huis kwamen, kon hij vragen om over het geval niet te spreken, waar zijn moeder bij was. Dat zouden ze best willen doen. Neen, hij zou niet naar huis gaan, vóórdat de Zondagsschool geëindigd was. Hij zou bij de deur blijven wachten, en dan met de andere kinderen meeloopen. Dan zou Moeder niets merken en geen verdriet hebben om hem. Ja, ja, dat zou hij doen.

Het lokaal stond aan het einde van de dorpsstraat. Het was mooi weer, en daardoor uitgelokt kwamen er van tijd tot tijd wandelaars voorbij. Als Moeder met Klaas of oom Piet maar niet hierheen kwamen! Soms gingen zij om dezen tijd wel eens een wandelingetje maken. Wat moest hij beginnen, als ze dat ook nù deden en hem daar buiten de deur zagen staan? Of als er menschen voorbij kwamen, die zijn moeder goed kenden? Hoe licht zouden die niet tot haar kunnen zeggen: „Toen ik van middag het dorp uit liep, zag ik uw Timpie buiten de Zondagsschooldeur staan. Waarom zou dat geweest zijn?”

Wat een angstig half uurtje was dat! Hij keek maar al uit of hij niemand zag, voor wien hij zich moest verbergen. Wat ging de tijd toch langzaam voorbij! Het was of het nooit drie uur zou worden.

VIII.

TIMPIE IN GEVAAR.

Na al wat gebeurd was, werd Huibert door Roelof zooveel mogelijk gemeden. Tevergeefs trachtte Huibert zijn vroegeren makker over te halen om weer met hem mee te gaan, maar nòch vriendelijke woorden, nòch schimp-

scheuten baatten iets. Roelof had een goede les gehad en deed weer zijn best zooals vroeger. Zijn moeder zou van hem geen verdriet meer hebben.

Maar Huibert kon niet verdragen dat Roelof hem den rug toekeerde en zon altijd op middelen om hem weer onder zijn macht te krijgen. Op denzelfden Zondagmiddag, waarop de arme Timpie was weggestuurd, slenterde Huibert de dorpsstraat door. Hij liep heel alleen en verlangde dat de Zondagsschool uit zou gaan. Dan wilde hij met den een of anderen jongen, liefst met Roelof, als hij daar kans toe zag, naar zijn geliefkoosd boschje gaan achter de boerderij van Kleyberg.

Zoo kwam hij eindelijk bij het Zondagsschoollokaal. „Wat is dat?” dacht hij, toen hij daar een jongen zag staan, die zich stijf tegen de deur hield aangedrukt.

„Wel sapperloot! als dat Roelof niet is. Waarom zou hij daar staan? Spijbelen? ¹⁾ Nou, als hij dat doet, dan krijg ik hem wel mee. Hei, hei, hoor eens!”

De jongen bij de deur keek op; en toen zag Huib dat het niet Roelof, maar diens broertje was.

„Ook al goed,” dacht Huib. „Ik geloof dat dat Timpie nog een leuker ventje is dan die boekenwurm. Hij is meer een echte jongen. Hei, zeg, kom eens hier?”

Timpie, bang dat Huiberts geschreeuw de aandacht zou trekken, sloop, naar alle kanten rondkijkende of hij niemand zag, die hem kende, naderbij. Op zijn angstig gezicht was duidelijk te lezen, dat hij zich in verlegenheid bevond, en Huib zag dat ook onmiddellijk.

„Wat is er. Tim? Heb je gespijbeld?”

„Neen, neen,” hakkelde Timpie . . . „Stil toch!”

„Ga mee! Kijk, als we even oversteken, dan zijn we zoo in het boschje en dan kan niemand je meer zien. Gauw, er is niemand. Ga mee.”

En Huibert trok Timpie mee. En deze, blij voor een oogenblik het gevaar van ontdekt te zullen worden te kunnen ontvluchten, liet zich meetrekken, den

¹⁾ Spijbelen — stil uit school wegblijven.

eenzamen weg een eindje op, en toen het boschje in.
 „Ziezoo, Tim! Nu kan geen mensch je meer zien. Laten we hier even uitrusten en vertel dan eens, waarom je gespijbeld hebt.”

„Ik heb niet gespijbeld.”

„Niet? Waarom stond je daar dan buiten te kijken als een uil in doodsnood?”

„Ik ben ik ben weggejaagd,” fluisterde arme Timpie.

„Weggejaagd? Jij weggejaagd? Jij, de broer van zoo'n braven Hendrik? En durf je nou niet naar huis? Nou, dat kan ik begrijpen. Je moeder zal je leeren.”

„Mijn moeder!” En nu begon Timpie er zoo bedroefd uit te zien, dat Huib het beter vond om zijn moeder maar te laten rusten. Huib had geen moeder meer; alleen een vader, die altijd aan het werk was en zijn zoon veel aan zichzelf overliet.

„Kom, Tim! Trek het je maar niet zoo aan, en maak dat je moeder het niet te weten komt. Wat behoeft ze het te hooren?”

Die raadgeving viel in goede aarde bij Timpie. Als Moeder het niet wist, dan zou ze er ook geen verdriet van hebben.

„Weet je wat je doet? Ga nu met mij een eindje omloopen; en als je dan thuis komt, wel dan spreek je nergens over.”

Zij liepen samen verder het boschje door en kwamen op den landweg achter Kleyberg's boerderij. Aan de eene zijde van den weg lagen uitgestrekte boomgaarden, die Huibert zoo menigmaal tot doel van zijn rooftochten had gemaakt. Aan de andere zijde bevond zich prachtig weiland, waarin het vee van Kleyberg graasde.

De beide knapen hadden een eindje op dien weg geloopt, toen een vreemd geluid hun aandacht trok. Zij keken van waar het geluid kwam; en nu zagen ze dat in den boomgaard een stier met een ijzeren ketting aan een paal stond vastgebonden. Het dier was blijkbaar

nog niet gewend aan zijn nieuwe omgeving, want het stiet gedurig een kort en hevig gebrul uit en stampte met zijn hoeven op den grond.

De lust tot kwaaddoen ontwaakte bij Huib. De stier stond daar weerloos, stevig vastgeklonken; hij was toch al zoo boos; het zou wel aardig zijn om hem nog wat boozer te maken. En Timpie . . . wel, Huib had iets tegen hem; maar hem medeplichtig te maken aan zijn ondeugende streken, leek een zoete wraak jegens Roelof, die hem den rug toegekeerd, en jegens diens moeder, die hem zoo de les gelezen had.

„Ga je mee, Timpie? Spring de sloot over.” Maar Timpie bleef angstig staan en vroeg sidderend: „Wou je naar dien stier? Neen hoor. dat doe ik niet.”

„Ben je ook al zoo'n bangerd, net als je broer? Bah, ik dacht dat jij een flinke echte jongen waart.”

Timpie was geen bangerd, in het geheel niet; maar een brullende woedende stier was nu toch geen gezelschap, dat hij bij voorkeur opzocht.

„Laffe jongen!” ging Huib smalend voort. „Bang te zijn voor een dier, dat aan een ijzeren ketting ligt! Hij kan je immers niets doen.”

Hoewel Timpie veel liever gauw doorgelopen was en geheel en al buiten het bereik van het gevaarlijke dier gebleven zou zijn, liet hij zich toch geruststellen door Huiberts verzekering. Het was waar, dat de stier stevig vast lag; anders zou toch Huib ook niet over de sloot zijn gesprongen. Door alléén weg te loopen, zou hij den naam verdienen van lafaard. Maar hij wilde toch nog een zwakke poging wagen om van deze ongewenschte plaats weg te komen. „Laten we liever doorloopen, Huib! Wat wou je nu hier op dit land doen? Kom, ga mee!”

Huibert hoorde den angst in de stem van den kleinen jongen. „Ziezoo,” dacht hij, „je broer wil niets meer van me weten en je moeder is me de les komen lezen, dat zal ik nu eens aan dat kereltje betaald zetten.”

„Spring over!” gebood hij, „en wees geen lafaard. Een jongen die bang is voor een beest, dat vast ligt, is de grootste lafaard, die er is.”

Timpie zwichtte voor dat betoog. Hij waagde den sprong en stond op het land.

„Je behoeft niet bang te zijn,” vervolgde Huibert, nu weer vertrouwelijk sprekend. „Gesteld . . . de stier brak los . . .”

„O, maar dat kan hij toch niet? Hij ligt toch stevig vast?” vroeg Timpie inwendig van angst bevend.

„Losbreken? . . . Dat zal hij zoo gauw niet,” sprak Huib, die zich in stilte verlustigde over den angst van den kleinen jongen. „Maar, zie je, alles kan gebeuren. Je kunt nooit weten. Maar al gebeurt dat nu, dan is het nog niets, want dan klim je eenvoudig maar in een boom. Daar zit je veilig en kan hij nooit bij je komen.”

„Laten we weggaan, Huib!” smeekte Timpie.

„Ja, dadelijk! Ik moet even het beestje van nabij gaan zien.”

„O neen Huib! neen, neen! Kijk hij eens boos worden. Hij moest eens losbreken.”

Huib luisterde niet, maar trad een paar stappen dichter naar het geketende dier. Hij nam echter de voorzorg van in de onmiddellijke nabijheid van een boom te blijven.

De stier had natuurlijk de nadering van de beide knapen opgemerkt en zijn woede was daardoor gestegen. Hij rukte met alle macht aan zijn ketting; die ketting was wel stevig; maar de paal, waaraan de ketting vast was gemaakt, zat niet vast genoeg in den grond om de geweldige bewegingen, die het dier in zijn woede maakte, te weerstaan; en . . . tot groote ontzetting van Timpie vloog de paal opeens uit den grond en stormde het vreeselijke dier, ketting en paal met zich medesleepende, op hem af.

„In den boom, in den boom! Klim in den boom!”

schreeuwde Huibert, terwijl hij zelf het voorbeeld gaf door zich in veiligheid te brengen tusschen de takken van een appelboom.

Te laat! De arme jongen bleef verlamd van schrik staan; en voordat hij tot bezinning kwam en een poging tot redding kón aanwenden, had de stier hem reeds bereikt. Hij voelde hoe hij opgenomen werd; een suizing in zijn ooren; toen een gevoel van ijzige koude; daarna hoorde hij luide stemmen, en toen wist hij van niets meer.

IX.

OOK TIMPIE.

Toen Timpie weer bij kennis kwam, lag hij niet op het zolderkamertje, maar beneden in de bedstee. Eerst begreep hij niet wat er met hem gebeurd was; maar langzamerhand herinnerde hij zich alles, tot het oogenblik toe, waarop de stier hem op zijn horens genomen had. Wat was er verder met hem gebeurd? Had het vreeselijke dier hem tegen den grond gesmakt en daarna nóg eens en nóg eens omhoog geslingerd? Ach, dan zou er wel niets heels meer van hem zijn overgebleven, en zou hij zeker nooit meer hebben kunnen loopen en spelen. Maar hij voelde toch nergens pijn; en als je iets gebroken hadt, dan moest de pijn altijd vreeselijk zijn. Hoe erg zou het dan met hem wel moeten zijn, als alles aan hem gebroken was! En zie. . . . hij kon zich bewegen, o ja; eerst het eene been, dan het andere, ook zijn armen; het ging. Neen, alles was toch heel. Maar waarom lag hij dan hier in bed? En waarom had hij zoo vast geslapen, dat hij niet eens wist, hoe hij

uit dat land gekomen was, en wie hem weggebracht had buiten het bereik van dat verschrikkelijk gedierte?

„Moeder!” riep hij, „Moeder!”

Het was niet noodig zoo te roepen. Moeder stond al bij hem, nog vóór hij riep.

„Ach, Moeder! *Ik óók, ik óók al!*” riep hij droevig.

Maar juffrouw Klip, zoo blij dat zij zijn stem weer hoorde, lette niet op zijn klacht. „Houd je nog maar wat rustig, Timpie! Dan zal je weer gauw beter zijn.”

„Ben ik dan ziek?”

„Ja, een beetje. Je moet denken, als je door zoo'n beest in de lucht geslingerd en in de sloot gegooid wordt, dan knap je daar niet van op,” sprak juffrouw Klip weer half lachend. Het was toch zoo'n groot geluk dat hij in de sloot terecht was gekomen. Daardoor had hij niet het minste letsel bekomen. En wat een bijzondere beschikking van God, dat boer Kleyberg juist op datzelfde oogenblik den weg was afgekomen om zijn koeien te gaan melken. Hij had gezien dat de stier was losgebroken en Timpie op zijn horens nam. Hij had den knaap uit de sloot gehaald en naar huis gebracht en het was den geneesheer mogen gelukken diens levensgeesten weer op te wekken. Het hart der moeder was vol dank aan Hem, Wien zij iederen morgen hare kinderen opdroeg. Hoe liefderijk en zorgzaam had Hij gewaakt over haar jongste zontje en hoe genadig hem uit dat groot gevaar gered!

Timpie's hart echter was vol schuldgevoel; en terwijl hij zijn oogen sloot en over alles nadacht, kon hij niet laten Moeders hand krampachtig te drukken en nog eens droevig uit te roepen: „*Ik óók; ach, ik óók al!*”

„Nee, nee, Moeder! laat ik het maar eerst vertellen,” smeekte hij, toen zijn moeder trachtte haar hand uit de zijne los te maken. „Het was alles *mijn* schuld. Ik ben van middag weggejaagd van de Zondagschool. Vindt u dat niet vreeselijk?” vervolgde hij, zonder zijn moeder te durven aanzien. „En toen durfde

ik niet naar huis gaan en wilde het stil houden om u geen verdriet te doen; en toen kwam Huib, en . . .”

„Waarom werd je weggejaagd, Timpie?”

„Ik zat niet stil. En er was een vreemde mijnheer, die boos op me werd. De juffrouw wordt nooit zoo gauw boos op me. *Zij* zou mij niet weggestuurd hebben,” voegde hij er verontschuldigend bij. „*Zij* zou mij niet weggestuurd hebben, toen ik dat prachtige kapelletje zag, dat den hoed van Marietje Maks voor een bloemenperk hield.” En Timpie kon niet laten bij die herinnering nog eens te lachen. „Ik dacht er niet aan, dat ik niet òp mocht staan onder het vertellen en naar de kapel gaan kijken, en toen werd ik weggestuurd. Ik vond het zoo vreeselijk en ik was zoo bang, dat u het u zou aantrekken. Vindt u het heel naar? Ik wil voortaan probeeren stil te zitten, maar ik denk er niet altijd aan.”

„Lieve beste jongen!” klonk het na Timpie's bekenenis, „onthoud het nu voor ééns en voor altijd, dat je mij nooit méér verdriet kunt aandoen, dan door iets voor mij te verzwijgen. Het ergste, dat mijn kinderen kunnen doen, is iets voor mij te verbergen.”

„Het was, Moeder!” haastte zich Timpie te zeggen, „het was, omdat ik het al zoo erg voor u vond, dat Klaas zijn bog verloren had en dat Roelof zijn rapport zoo slecht was, en dat hij haast in een tweegevecht was doodgestoken; en ik wilde, dat u van *mij* nu eens niets naars, maar enkel plezier beleven zoudt. En nu heb ik van middag zoo erg zitten woelen, mijnheer Van Duuren boos gemaakt en ben weggestuurd. En toen is Huib gekomen en ik ben met hem meegegaan en door een stier in de hoogte gegooid. En nu hebt u van ons alle drie verdriet; van *mij* ook; ja, ook van *mij*.” En de gedachte, dat hij de maat van Moeders verdriet had doen overloopen, overstelpte den knaap zóózeer, dat hij bitter begon te weenen.

Het kostte juffrouw Klip heel wat moeite om haar jongste zoontje te troosten. Hij had zoo gehoopt, dat zij

van hem nu toch eens enkel genoeg zou beleefd hebben, en nu waren al die vreeselijke dingen gebeurd! Maar toen zij zeide, dat ze hem van harte alles vergaf en hem aanraadde om God te vragen hem te leeren naar Zijn wil te handelen en in Zijn waarheid te wandelen; toen zij hem aantoonde, hoe liefderijk God hem in het groote gevaar bewaard en beschermd had, toen werd hij wat kalmer. Hij viel weer in slaap. En weinig dagen later was Timpie geheel en al hersteld van den schrik en van het koude bad.

De drie zonen van de weduwe waren wel een bron van groote zorg voor haar, maar toch óók een bron van groote vreugde. Zij hadden hun moeder zoo lief en wilden ieder op zijn wijze haar zoo gaarne leed besparen. Klaas deed zijn best weer in de smederij onder leiding van oom Piet. Roelof bracht weer mooie rapporten thuis en liet zich niet langer door een boozen jongen van zijn werk afleiden. Timpie deed alle pogingen om zijn bewegelijk lichaampje in bedwang te houden, wanneer hij op de Zondagsschool of in de gewone school stil moest zitten. En wanneer die pogingen ook al eens schipbreuk leden en hij door zijn woeligheid in moeielijkheid geraakte, dan vertelde hij het eerlijk aan zijn moeder. Hij dacht er altijd aan, hoe zij gezegd had, dat haar kinderen haar geen grooter verdriet konden doen, dan door haar hun vertrouwen niet te schenken.

Eenige jaren gingen rustig voorbij, eer er weder iets gebeurde, dat het leven der weduwe en haar zonen in beroering bracht.

KLAAS WIST HET AL.

Het verlies van zijn oog had bij Klaas een groote verandering teweeggebracht. Oom Piet zei bij zichzelf dat de jongen door dat ongeluk een toontje lager had leeren zingen. Hoewel Oom zijn neefje nooit zulk een onheil zou hebben toegewenscht, toch was hij er blij om, dat de knaap nu wat minder parmantig was en niet zoo dadelijk overal zijn neus instak.

Klaas deed zijn werk, maar het was alsof hij van lieverlede den waren lust verloor. Hij was er niet meer zoo gauw bij om alles vanzelf aan te pakken en te meenen dat hij alles wel kon. Hij werd stil en in zichzelf gekeerd. Geen vroolijk lied zong hij en geen lustig deuntje floot hij meer. Arme Klaas! Hij voelde zich hoe langer hoe meer bezwaard en beklemd van hart; want.... hij had zijn ééne oog verloren en merkte dat ook het andere niet zoo goed meer was als vroeger. O, wanneer hij zijn gezicht eens verliezen moest.... als hij eens blind moest worden!.... Blind!.... Dan, ach dan zou het leven voor hem geen leven meer zijn. In altoosduurende duisternis, in een nooit eindigenden nacht te moeten wandelen; naar den weg te moeten tasten; het zonlicht niet meer te kunnen zien; het zonlicht en alles wat hem omringde en wat de vreugde van zijn leven uitmaakte; niet meer te kunnen werken, noch te kunnen lezen. Als hij zich zulk een toekomst indacht, dan was het hem of er een dreigende spookgestalte vóór hem stond, die hij onmogelijk ontloopen kon. De angst liet hem dag noch nacht rust, verlamde zijn ijver en werk-lust en maakte hem voor alles onverschillig.

Drie jaren nadat Klaas het stukje gloeiend ijzer in zijn oog had gekregen, moest hij weer naar de Inrich-

ting voor ooglijders. De doctoren wendden nog alle middelen aan om het ziende oog te behouden, maar hun pogingen waren vergeefs. Het bleek onherstelbaar verloren. De arme knaap was nu volslagen blind.

Dat was voor de moeder een zware beproeving. Haar oudste blind! Haar zoon, van wien zij verwacht had, dat hij zoo spoedig zijns vaders plaats zou hebben, mogen innemen. En als hij nu nog maar had kunnen berusten in zijn droevig lot en maar had mogen gelooven en vertrouwen dat God een heilig en heerlijk doel had met deze beproeving! Maar ach, het scheen of hij allen moed en alle vertrouwen verloren had. Hij zocht zijn troost en hulp niet bij Zijn hemelschen Vader. Hij werd stil en steeds meer in zichzelf gekeerd en zocht bij voorkeur de eenzaamheid op, waar hij zich verdiepte in de treurigste overdenkingen.

Het heele huisgezin leed er onder. Het wierp een schaduw op alles. Het was of ook zelfs oom Piet niet meer zoo'n schik in zijn werk had als anders, nu Klaas zijn onderricht en leiding in het geheel niet meer behoefde. Het scheen of Roelof zich nog meer dan vroeger in zijn boeken verdiepte. En Timpie, het vroolijke drukke Timpie? Hij hield op met zingen en werd ongewoon stil en bedaard, als hij Klaas in zijn hoekje zag zitten. Zijn hart was vol medelijden met zijn armen broer en menigmaal kon men hem vinden in gedachten verzonken, want de groote vraag hield hem bezig: „Wat kan ik toch voor Klaas doen?”

Hij wist niets te bedenken, dat zulk een groot gemis vergoeden kon. Maar op zekeren Zondagmiddag kwam hij haastig naar huis loopen. Hij had wat gehoord, dat zijn hart geheel vervulde. Hij had wat gehoord, dat Klaas verblijden zou en hij wilde het hem dadelijk gaan vertellen.

„Waar is Klaas?” vroeg hij aan zijn moeder, toen hij zag dat zijn broeder niet in de huiskamer was.

„Ik geloof dat hij nog boven is,” antwoordde zij met

een zucht. „Hij schijnt liefst maar alleen te willen zijn.”

„Dan ga ik naar hem toe,” zei Timpie vroolijk. „Ik heb hem wat te vertellen.” En onder het naar boven gaan begon hij te zingen:

„'t Is de Heer, Wiens alvermogen
Blinden schenkt het lieflijk licht;
Wie in 't stof lag neergebogen,
Wordt door Hem weer opgericht.”

Hij deed het zolderkamertje open; en ja, daar zat Klaas, heel alleen en „neergebogen”, dacht Timpie, juist zooals in het Psalmvers stond. O wat had hij toch een medelijden met zijn armen broer! Maar hij had hem nu wat goeds te vertellen.

„Klaas! ik heb wat gehoord voor jou,” begon Timpie.

„Voor mij?” zuchtte Klaas ongeloofig.

„Ja, Klaas! voor jou. Luister maar! Er was eens een man, die blind was, net als jij, Klaas! Maar hij was er nog veel erger aan toe dan jij; want behalve dat hij blind was, was hij ook nog arm. Hij moest langs den weg bedelen, als hij niet van honger wilde sterven. Hij had nooit kunnen zien; nooit, Klaas! Hij wist niet hoe een boom er uitzag en een bloem en de lucht en de zon en zijn vader en moeder. Maar op zekeren dag zat hij weer aan den weg en toen hoorde hij veel menschen voorbijgaan. Hij vroeg wat er toch te doen was. Toen zeiden de menschen, dat de Zoon van God nabij was, Jezus van Nazareth, die zulke groote wonderen deed; en . . .”

„En . . .” viel Klaas op eens zijn broertje snijdend en scherp in de rede, „en toen maakte Hij hem ziende. Het is een oud verhaal, dat ik al lang ken, Timpie! Ik weet er alles van.”

„Maar, Klaas!” . . . riep Timpie uit, want hij schrikte van die bittere woorden.

Toen kreeg Klaas spijt, want hij hield veel van zijn broertje; en het was toch lief van hem, dat hij hem

wilde troosten. En vriendelijker sprak hij nu: „'t Is immers een oud verhaal. Hoe dikwijls hebben wij het al niet gehoord!”

„Ik weet ook wel, Klaas! dat het geen nieuw verhaal is, maar het is toch wáár; en het was of ik het van middag voor het eerst hoorde, toen ik maar al aan jou denken moest, omdat... omdat jij ook... jij nu ook blind bent.” En nu overmeesterde het medelijden met zijn broeder hem zóó geweldig, dat hij opeens hevig begon te snikken.

„Huil jij maar niet om mij, Timpie! Je bent een beste goede jongen en het is heel lief van je, dat je zoo aan mij denkt, hoor!” En terwijl hij liefkoozend zijn arm om zijn broertje's hals sloeg, vervolgde hij: „Maar zie je, Timpie! dat oude verhaal helpt mij immers niets! Ik zal mijn oogen toch nooit terugkrijgen, zooals die blinde man te Jericho. Aan *mij* zal geen wonder geschieden. Ik zal altijd blind blijven, altijd, zoo lang als ik leef. Ik zal nooit, nooit meer kunnen zien. Ik zal een ongelukkig wezen blijven, tot niets nut.” En toen hij zich zijn droevig lot weer indacht, maakte zich opnieuw een woeste smart van hem meester. Hij bedwong zich echter zoo goed hij kon terwille van zijn broertje, dat hem zoo graag wilde troosten.

„Ik zal het aan de juffrouw vertellen,” zei Timpie zijn tranen afdrogende.

Klaas zei niets daarop. „Laat hij zijn gang maar gaan,” dacht hij. „Juffrouw Van Duuren kan mij toch óók niet helpen.”

Maar daarin vergiste Klaas zich toch. God wilde juffrouw Van Duuren gebruiken als een middel om ook aan hem een wonder te verrichten; een wonder grooter en gezegender dan wat aan den blinde te Jericho geschied was.

NIEUWE OOGEN.

„Wel, Timpie! wat heb je op je hart?” vroeg juffrouw Van Duuren.

Timpie had de stoute schoenen aangetrokken, want hij had vast besloten te doen, wat hij Klaas gezegd had. Hij was naar de pastorie gegaan, had aangescheld en gevraagd of hij de juffrouw spreken mocht.

Misschien zou hij dezen stap niet hebben durven doen, indien hij niet reeds meer dan ééns bij den dominee aan huis was geweest. Dikwijls toch was het hem toegestaan zijn onderwijzeres naar huis te brengen, wanneer deze veel te dragen had. Dan mocht hij haar bijbeltje en opschrijfboekje voor haar dragen.

Op haar vriendelijk: „Wel Timpie! wat heb je op je hart?” vertelde de knaap alles, wat Klaas gezegd had. „Hij zegt maar al, juffrouw!” eindigde hij, „hij zegt maar al: zulke wonderen gebeuren nu niet meer. Ik zal geen nieuwe oogen krijgen. Och, juffrouw! waarom zouden er *nu* nooit meer zulke wonderen gebeuren? God kan ze toch nog even goed doen als vroeger. Leefden we nog maar in *dien* tijd! Dan zou ik Klaas naar den Heere Jezus brengen en Hij zou hem ziende maken; ja, dat zou Hij.”

„Zeker, Timpie! Maar die wonderen geschiedden toen, opdat de menschen daardoor zouden zien, dat de Heiland waarlijk de Zoon van God was. Die wonderen moesten dat bewijzen. Hij sprak zelf: „De werken, die Ik doe, getuigen van mij dat de Vader mij gezonden heeft.” Wanneer ook nù nog dezelfde wonderen geschiedden als toen, dan zouden het geen wonderen meer genoemd worden. Iedereen zou ze als iets heel gewoons beschouwen, begrijp je, Timpie?”

Ja, Timpie begreep dat wel en hij nam het vaste besluit om, wat juffrouw Van Duuren hem gezegd had, zijn broer precies over te vertellen.

„Ik heb erg veel medelijden met Klaas,” sprak juffrouw Van Duuren verder, „en ik kan begrijpen, hoe moeilijk hij zich met zijn lot verzoenen kan. Zeg hem, dat ik hem eens heel gauw hoop op te zoeken. Hij is ook nog een Zondagsschooljongen van mij, al is hij er nu ook af.”

„O ja, doe u dat! Wat zal hij dat prettig vinden!” En Timpie snelde weg, verheugd omdat hij meende, dat hij Klaas wat goeds te vertellen had.

Toen juffrouw Van Duuren den armen jongen bezocht, trof zij hem in een toestand aan, die haar medelijden met hem nòg grooter maakte. In het eerst kon hij er maar niet toe komen, zijn hart voor haar uit te storten; maar door haar vriendelijke overreding wist zij hem toch eindelijk aan het spreken te krijgen. Toen het maar eenmaal zóóver was, wilde hij ook wel luisteren naar haar woorden van troost en bemoediging en was het hem, of er een straaltje van hoop in zijn duisternis kwam schijnen.

„Je moet nu niet denken, Klaas!” sprak ze onder andere, „dat — al mag je geen baas van de smederij worden — je daarom geen bruikbaar mensch kunt zijn. Je kunt nog op verschillende wijze je brood verdienen, ook zonder dat je zien kunt. Ik zal eerst met je moeder en dan met mijn vader de zaak eens bespreken. Er zijn in ons land inrichtingen, waarin blinden in verschillende dingen onderwezen worden. Wat zou je er van denken om dáárheen te gaan, en dan terug te keeren als een jongen, die een vak verstaat?”

Klaas kon nog niet dadelijk begrijpen, hoe dat laatste mogelijk zou zijn: iets leeren doen, waarbij hij zijn oogen missen kon? Hij had wel eens over zulke wonderen hooren spreken, maar er nooit veel aandacht op geslagen. Had hij ooit kunnen denken, dat zulk een

inrichting ook nog eens een toevluchtsoord voor hem zou worden?

„Ik heb eens een blinde gesproken,” vervolgde juffrouw Van Duuren vroolijk, nu zij merkte dat Klaas belangstelde in hetgeen zij zei, „en heb toen dien blinde, die in zulk een inrichting van alles had geleerd, hooren zeggen: „Ik heb nieuwe oogen gekregen”. Vooreerst was zijn gevoel zóó geoeffend, dat hij met zijn vingers dingen had leeren onderscheiden en doen, waaraan hij vroeger niet gedacht had. „Ik heb mijn oogen nu in mijn vingers,” zei hij. „Maar ik heb ook nog andere nieuwe oogen en die zijn zóó kostelijk en heerlijk, dat ik ze voor mijn lichamelijke oogen niet zou willen ruilen.” Begrijp je, welke oogen hij daarmee bedoelde, Klaas?”

Klaas antwoordde niet dadelijk en juffrouw Van Duuren vervolgde: „Ik zal het je uitleggen: Vroeger toen die jonge man nog kon zien, kende hij God niet en den Heiland niet. Hij was volslagen blind voor zijn zondigen verloren toestand. Hij gaf er niet om dat de Heiland ook voor hem op aarde gekomen en aan het kruis gestorven was. Maar toen het licht voor zijn aardsche oogen onderging, opende God hem die andere oogen. Die zagen toen, wat zij vroeger nooit gezien hadden. Ze zagen eigen schuld en verderf en Gods genade en ontferming, en toen werd hij onuitsprekelijk gelukkig. Hij werd zóó blijde en vroolijk, dat menige ziende hem benijdde. O, je moest hem eens hooren zingen dat schoone lied van den blinde:

Al is het duister om mij henen,
 Al dekken neev'len mij 't gezicht,
 Toch ben 'k van heldren glans omschenen;
 Want... Jezus Christus is mijn licht.

„En als hij dan gaat spreken over zijn toekomst, over dien zaligen tijd, die eenmaal voor hem zal aanbreken; dien tijd, waarin hij zien zal dingen veel heerlijker en

schooner dan alles, wat hier op aarde te aanschouwen is, dan, dan kent zijn vreugde geen grenzen."

Juffrouw Van Duuren vertrok, nadat zij den knaap had opgedragen aan Hem, die blinden schenkt het liefelijkst licht.

Toen Klaas weer alleen was, klonken die vertroostende woorden nog na. En hoewel hij nog stil en sprakeloos in zijn hoekje bleef zitten, toch was er weer wat moed en levenslust in zijn hart gekomen en kon hij niet laten te denken aan de „nieuwe oogen", waarvan juffrouw Van Duuren gesproken had.

XII.

NIET UWE WEGEN, MAAR MIJNE WEGEN.

Tien jaren zijn voorbijgegaan. Hoeveel kan in zulk een tijd gebeuren! Soms gaan de jaren ongemerkt voorbij, maar dikwijls grijpt in zoo groot tijdsverloop ook groote verandering plaats. Dat was ook het geval met de jongens uit de smederij. Hoe gansch anders was alles uitgelopen dan zij en hun moeder gedacht hadden!

Klaas had nu den leeftijd bereikt, waarop hij aan het hoofd van de zaak zou kunnen staan, maar daar kon natuurlijk geen sprake van zijn. En toch, hoewel zijn verwachtingen niet vervuld waren en hij zulk een groot verlies moest dragen, toch moet ge niet meenen dat Klaas nog dezelfde moedeloze bitter gestemde jongeling was van tien jaar geleden. Neen, die vriendelijke opgeruimde jonge man, die daar, met een boek vóór zich, tegenover zijn moeder aan de tafel zit, is dezelfde die eens zoo hopeloos en troosteloos de eenzaamheid zocht.

Met een boek? Zat Klaas met een boek? Had hij zijn gezicht wedergekegen, zoodat hij lezen kon? Had God toch een wonder aan hem verricht? Die vragen mag ik met „ja” beantwoorden. Klaas kon lezen en het was niet meer donker voor hem. God had groote dingen aan hem gedaan, zoodat zijn hart vol vreugde was en hij Moeders steun kon zijn.

Kort nadat juffrouw Van Duuren met Klaas dat belangrijk gesprek gevoerd had, had er een onderhoud plaats tusschen haar vader en de moeder van Klaas. Dat onderhoud had ten gevolge dat de blinde knaap veertien dagen later in een blinden-inrichting werd opgenomen. Daar wende hij langzamerhand aan zijn treurigen toestand; daar leerde hij het blindenschrift lezen en ook matten en manden vlechten. Toen hij al die nieuwe kunsten begon te verstaan, kreeg het leven weer eenige waarde voor hem. En toen toen ontving hij ook het allerbeste: God schonk hem de „nieuwe oogen”, waarmede hij leerde zien. Hij zag, ja hij zag, niet meer de aarde met hare schoonheid, maar hij leerde Gods liefde en genade, Zijn rijkdom, Zijn vrede kennen. De oogen van zijn ziel, die vroeger gesloten waren, gingen open. Hij wendde zich tot den Heiland met al zijn zonden en ellende, zijn gemis en verdriet, en toen werd het licht binnen in hem. Het lied, dat Timpie voor hem gezongen had, kon hij nu óók zingen en hij voelde er de blijde waarheid van:

„t Is de Heer, wiens mededoogen
Blinden schenkt het lieflijk licht;
Wie in 't stof lag neergebogen,
Wordt door Hem weer opgericht.”

Toen Klaas een paar jaren in de inrichting geweest was, werd zijn geluk verhoogd door een voorstel, dat hem namens het bestuur gedaan werd. Hij had het handwerk van matten- en mandenvlechten geleerd;

maar men was van meening dat Klaas zich in zeer korten tijd ook zou kunnen bekwamen tot onderwijzer aan de inrichting. Dat voorstel nam hij met beide handen aan en reeds op twintigjarigen leeftijd werd hij aan de inrichting verbonden, om de blinden in verschillende vakken les te geven. Ook verkreeg hij nog daarop zijn diploma voor godsdienstonderwijzer. Door het vervullen van spreekbeurten en het geven van godsdienstonderwijs leerde hij hun, die goede lichamelijke oogen hadden, op dingen acht te geven, die voor aardse oogen verborgen zijn en die alles in schoonheid en heerlijkheid overtreffen, wat sterfelijke oogen ooit kunnen aanschouwen.

Klaas was gelukkig, zijn moeder was gelukkig en Timpie was ook zoo gelukkig. Hij behoefde nu geen medelijden meer met zijn broeder te hebben, wanneer hij hem zoo vroolijk hoorde spreken over zijn „nieuwe oogen”.

Roelof had het ook tot onderwijzer gebracht in dezelfde stad, waar Klaas zijn arbeidsveld had gevonden, en de weduwe was met haar jongste zontje eveneens naar de stad verhuisd. Oom Piet had de smederij overgenomen; want geen enkele van de drie zoons zou Vaders opvolger worden. De weduwe Klip bewoonde nu een klein bovenhuis en haar kinderen woonden bij haar in. Klaas en Roelof waren natuurlijk overdag veel van huis, maar er bleven toch dikwijls gezellige avond-uurtjes voor het gezin over. Timpie, het kleine woelige Timpie, toonde grooten lust om machinist te worden. Dat deed nog zoowat denken aan het smidsvak, vond hij, maar het was toch nog mooier.

Wanneer de weduwe des avonds hare drie zoons aanzag: Klaas met zijn boeken, Roelof aan de studie en Timpie met zijn teekeningen en berekeningen, waarvan zij niets begrijpen kon, dan eindigde zij er altijd mee, dat zij zich in stilte verdiepte in de wegen en leidingen, die God met haar en haar kinderen gehouden

had. Het was alles zoo heel anders gegaan dan zij verwacht had; maar het was alles wèl; en van ganscher harte stemde zij in met de woorden van den Profeet: „Want gelijk de hemelen hooger zijn dan de aarde, alzo zijn Mijne wegen hooger dan uwe wegen en Mijne gedachten dan ulieder gedachten.” (Jesaja 55.)
